СОНЦА:
усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 8.24, 16.09, 7.45;
Віцебск — 8.21, 15.53, 7.32;
Магілёў — 8.13, 15.59, 7.46;
Гомель — 8.03, 16.09, 8.00;
Гродна — 8.38, 16.26, 7.48;
Брэст — 8.30, 16.34, 8.04.

ІМЯНІНЫ:
Феафіла, Дарафея, Агаты, Домны, Ігната, Міканора, Яна, Вільгельма.

ЗВЯЗДА

10 СТУДЗЕНЯ 1992 г.
пятніца, № 5 (21783)

• выдаецца са жніўня 1917 г. • БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • цана 40 кап.

Розгалас

Райком партыі — міліцыянізаваць!

БЯРОЗА (У. Стрэльскі). Некалькі месяцаў сяржанты міліцыі ахоўваюць голыя — без партрэтаў правадыроў пралетарыяту — райкомаўскія сцены (дарэчы, пры гэтым адрываючыся ад выканання непасрэдных службовых абавязкаў). Ці то ім самім, ці начальству прыйшла ў галаву думка: прыбраць добры будынак да рук.

Пытанне, як гавораць бюракраты, на стадыі вырашэння. Прэтэндэнтаў у горадзе аказалася дастаткова. Але ў мясцовых міліцыянераў два надзейных козыры. Першы — семнаццаць мільёнаў рублёў, заплачаных на будаўніцтва новага райаддзела, які пойдуць у распараджэнне гарвыканкома. Другі — прафесіянальны. Дасведчаныя людзі намякаюць на наяўнасць добрых падвалаў пад былым райкомам — іх лёгка прыстасаваць пад ізалятар для часова затрыманых парушальнікаў.

У спартсменаў — свая садружнасць

Праводзіць «ваенныя саветы» цяпер — мода часу. Па тры, пяць, сем, адзінаццаць кіраўнікоў самых розных сфер і галін збіраюцца і абмяркоўваюць, па сутнасці, адно пытанне: што рабіць?

Услед за вышэйшым кіраўніцтвам спачатку славянскіх, а потым і славяна-мусульманскіх дзяржаў былога Саюза ССР у сталіцы суверэннай і незалежнай Рэспублікі Беларусь сабраліся кіраўнікі фізічнай культуры і спорту Садружнасці Незалежных Дзяржаў. Праўда, не ў славутых ужо Віскулях, а ўсяго толькі ў Раўбічах, затое, як і іх непасрэдныя шэфы — за зачыненымі дзвярамі. Звыш сутак — так-так, менавіта дзень і ноч працавалі міністры і старшыні дзяржаўных камітэтаў па фізічнай культуры і спорту. І вось учора стала вядома: дамоўленасць ёсць! Прыняты два дакументы, асноўная сутнасць якіх — як мае быць падрыхтавацца і належным чынам выступіць на галоўных спаборніцтвах — Алімпійскіх гульнях у Альбервіле і Барселоне. А да першай жа з гэтых алімпіяд — менш месяца...

Больш падрабязна аб выніках сустрэчы кіраўнікоў фізкультурна-спартыўных ведамстваў рэспублік — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў — у наступным нумары «Звязды».

ПІСЬМО БРЫТАНСКАГА ПРЭМ'ЕР-МІНІСТРА

Услед за Германіяй незалежнасць Беларусі прызнала Вялікабрытанія. Аб гэтым паведаміў у сваім пісьме С. С. Шушкевічу брытанскі прэм'ер-міністр Джон Мэйджар. Ён адзначыў, што чакае ўстанаўлення дыпламатычных адносін з нашай дзяржавай у бліжэйшы час. Таксама Джон Мэйджар вітаў стварэнне Садружнасці Незалежных Дзяржаў і запэўніў у тым, што Аб'яднанае Каралеўства ўсяляк будзе садзейнічаць развіццю ўстойлівых мірных і працвітаючых адносін паміж нашымі дзяржавамі.

Людміла КЛАСКОЎСКАЯ.

ПІШЫЦЕ ПІСЬМЫ ДРОБНЫМ ПОЧЫРКАМ

Не паспела яшчэ друкарская фарба высахнуць на канвертах з 7-капеечнай маркай, як паштовае ведамства заклікала ўсіх нас яшчэ больш патрэсці свае кашалькі. Яно паведаміла, што з 3-га студзеня павышаны (ці, як з'едліва-тактоўна пішуць паштавікі,—«зменены») тарыфы на «некаторыя» паслугі сувязі.

Паслаць звычайную паштоўку, у тым ліку і віншавальную, цяпер каштуе 10 капеек. На звычайным простым пісьме (вагой да 20 грамаў) павінна быць марка (або некалькі) коштам 15 капеек. Заказное пісьмо (да 20 грамаў) трэба паслаць — плаці 1 рубель 15 капеек.

Яшчэ больш імкліва ўзраслі цэны на міжнародную перапіску. На простае міжнароднае пісьмо цяпер трэба клеіць марак на 1 рубель 50 капеек, на «авія» — 2 рублі 50 капеек.

Так што хочаш—не хочаш, а будзеш пісаць пісьмы дробным почыркам. Вось толькі не зразумела, а ці робіць хоць штонебудзь паштовая служба, каб нашы пісьмы прыходзілі да адрасата своечасова і не губляліся ў дарозе?

Мы добра памятаем, хто з'яўляецца «сястрой таленту». Але тым, хто яшчэ не зусім таленавіты, прыйдзецца пасля знаёмства з новым тарыфам, абнародаваным рэспубліканскай міжгародняй тэлефоннай станцыяй, тэрмінова навучыцца больш сцісла выказваць свае думкі. Мяркуйце самі—адна хвіліна размовы Мінска, напрыклад, з Крупкамі, Стоўбцамі або Барысавам ці іншым пунктам не далей за 100 кіламетраў, каштуе 20 капеек. Пагаварыць хвілінку з Віцебскам, Брэстам, Гомелем, Магілёвам, Гродна і іншымі пунктамі, якія ляжаць на адлегласці ад 101 да 600 кіламетраў, абыдзецца ў 40 капеек. Ад 601 да 1.200 кіламетраў—у 60 капеек. І г. д., і г. д. Гэта азначае адно: чым далей званіць—тым больш плаціць.

Але, чакайце, чакайце! Да суседняга Вільнюса і 200 кіламетраў не набярэцца, а хвіліна размовы каштуе 3 рублі! Гэтак жа, як у любы іншы пункт Літвы, Латвіі і Эстоніі. Нічога не скажаш—замежжа ўсё-такі! Пазваніць жа ў бліжэйшыя краіны Еўропы далёка не кожны адважыцца. Польшча, Венгрыя, Румынія, Балгарыя, Германія, Чэха-Славакія цяпер «каштуюць» 12 рублёў за хвіліну.

Усе гэтыя лічбы, што тут прыведзены, датычаць толькі прыватнай перапіскі і прыватных тэлефонных размоў «насельніцтва», як называюць гэтую катэгорыю кліентаў сувязісты. Для прадпрыемстваў жа і арганізацый гэтыя тарыфы яшчэ вышэйшыя—у сярэднім у 2—2,5 раза.

Мы не прывялі тут ніводнага радка з новых тарыфаў тэлеграфнай і фотатэлеграфнай сувязі. Але чытачы, вядома ж, здагадаліся даўно, што і тут іх чакае чарговы навагодні «сюрпрыз». Толькі ці сюрпрыз гэта?

Цуда-корм

БРЭСЦКІ РАЁН (Ю. Фёдарава). Рэдкую пакуль у нас сельгаскультуру—амарант — з гэтага года будзе вырошчваць Прыбужжа. Тут, у Брэсцкім раёне, тэхналогію яе вырошчвання на кармавыя мэты адпрацавалі ў калгасе «Памяць Ільіча». У невялікай колькасці гаспадарка гатова падзяліцца і насеннем. Вырошчваць амарант вырашылі таксама земляробы калгаса-кааператыва «Сцяг», іншыя гаспадаркі. Для даведкі: амарант не мае роўных сярод кармавых культур па ўтрыманню бялку.

У школы — юбілей

РАГАЧОЎ (У. Пернікаў). Грамадскасць раёна адзначыла двухсотгоддзе Азяранскай школы, якая з'яўляецца адной са старэйшых у рэспубліцы. У свой час тут вучыліся хлопчыкі і дзяўчынкі з усіх паветаў Паўночна-Заходняга краю (так тады называлася Беларусь). Сёння школа налічвае 130 вучняў, якія маюць добрую магчымасць атрымаць трывалыя веды. Тут высокакваліфікаваныя настаўнікі, добрая матэрыяльна-тэхнічная база, ёсць этнаграфічны музей, заалагічны куток. Зараз калектыў настаўнікаў і вучняў працуе над тым, каб адкрыць музей баявой славы, спартыўна-трэнажорную залу і школьны кааператыў па вытворчасці тавараў народнага спажывання.

Свята ў магазіне

ГРОДНА (Б. Пракопчык). У магазіне «Адзенне» абласнога цэнтра сапраўднае свята. Першы пакупнік з'явіўся нарэшце ў мужчынскага паліто кітайскай вытворчасці коштам 11.770 рублёў. Тыдзень чакаў гэты выраб свайго гаспадара і, як бачым, дачакаўся. Праўда, да паліто за 19.040 рублёў людзі пакуль што толькі прыглядваюцца. Як, дарэчы, і да іншых тавараў замежнай вытворчасці — жаночых ботаў за 2.820 рублёў, чаравікаў за 2.730 і 3.150, красовак за 2.680, шорты ж у гэтым магазіне каштуюць 825 рублёў, джэмпер, які зусім не радуе вока прыгажосцю,—1.600.

Што датычыць айчынных тавараў, дык у Гродна ўжо можна свабодна набыць электраміксер «Віхар» мінскай вытворчасці за 1.870 рублёў. З усім астатнім па-ранейшаму напружана. Праўда, у абутковым магазіне прапануюць сандалеты. Тавараў зімовага асартыменту няма зусім. Але нам да падобных парадоксаў не прывыкаць.

КАНЕЦ ДРУЖБЫ

У сераду днём у Мінску быў ускрыты магазін «Саюздрук» па вуліцы Чкалава, 1, увесь тавар быў скінуты за фанерную перагародку. Хто ж аказаўся «ўзломшчыкам»? Юрыст (!) літаратурна-выдавецкага агенцтва «Эрыдан» з групай памочнікаў, а сведкамі захопу былі капітан міліцыі Кастрычніцкага РАУС і работнікі ЖРЭУ.

Зрэшты, супрацоўнікі «Эрыдана» перакананы, што дзейнічалі законна, бо ў іх усе паперы ў парадку і ёсць ордэр на памяшканне, выдадзены Мінгарвыканкомам 30 снежня мінулага года. Ды самае дзіўнае, што ў «Саюздруку» таксама ёсць ордэр на гэтае ж памяшканне і атрыманы ён таксама ў Мінгарвыканкоме, толькі 4 снежня. Чаму «Эрыдан» палічыў, што яго ордэр больш законны, няясна.

А пакуль пракуратура і органы ўлады маўчаць, рызыкнём выказаць свой пункт погляду на гэтую непрыгожую гісторыю.

«Саюздрук» з «Эрыданам» былі сябрамі, пакуль былі патрэбны адзін аднаму: першы атрымліваў неблагія грошы за здачу памяшкання ў субарэнду і ад дзелавога супрацоўніцтва з агенцтвам, а яно ў сваю чаргу мела памяшканні і ўмовы для разгортвання сваёй дзейнасці. Але як толькі запахла прыватызацыяй, сяброўства скончылася.

Хто возьме верх у гэтай гісторыі — невядома, але па ўсім відаць, што гэта толькі першае праяўленне барацьбы за месца пад сонцам пры ўступленні ў рынак.

Я. ЧАПЛЯ.

ЗАКОН АБ АМНІСТЫІ

Сёння «Звязда» змяшчае Закон Рэспублікі Беларусь «Аб амністыі некаторых катэгорый асуджаных». Бясспрэчна, гэты акт выкліча неадназначную рэакцыю сярод насельніцтва.

Больш падрабязнае тлумачэнне пра новы Закон і парадак яго прымянення будзе змешчаны ў адным з бліжэйшых нумароў газеты.

МЫ МЯРКУЕМ ТАК. А ВЫ?

Не перасварыцца б пры дзяльбе арміі

Напярэдадні Каляд усе воінскія часці Беларускай акругі атрымалі з Масквы шыфраграму, падпісаную маршалам авіяцыі Шапашнікавым, у якой камандаванню прадпісваецца ў тэрмін з 10 па 12 студзеня прывесці асабовы састаў да прысягі на вернасць... Расіі. Калі б учора беларускія дэпутаты не прыслухаліся да настойлівай просьбы С. Шушкевіча і не ўключылі ў спешным парадку вайсковае пытанне ў павестку дня сесіі, то зусім магчыма, што праз лічаныя дні Беларусь атрымала б ад «старэйшага брата» каляндны падарунак—180-тысячную групоўку расійскай арміі, раскватараваную ў беларускіх гарадах і мястэчках, якая забяспечваецца беларускім хлебам і мясам, спажывае плён працы беларускага рабочага і селяніна і разам з тым адстойвае інтарэсы суседняй дзяржавы.

Сённяшні дзень беларускі парламент пачне з абмеркавання менавіта гэтай праблемы. Верагодней за ўсё, пераважная большасць дэпутатаў прагаласуе за тое, каб неадкладна перападпарадкаваць усе вайсковыя злучэнні на тэрыторыі Беларусі ўраду рэспублікі, прывесці асабовы састаў да прысягі на вернасць Беларусі, нацыяналізаваць вайсковую маёмасць. Карацей кажучы, мы крок у крок ступаем слядамі Украіны. Спяшацца вымушае сітуацыя: іншага шляху ў кіраўніцтва Беларусі пасля ультыматыўнага адказу Расіі не такі ж ультыматыўны выклік Украіны проста не існуе.

І хоць генерал-палкоўнік Дубінін учора на сесіі пераконваў дэпутатаў, што тэрміны прывядзення вайскоўцаў да расійскай прысягі перанесены, што ісці за Украінай Беларусі няварта і што, увогуле, падпарадкоўваць сабе ўсе войскі БВА рэспубліка не мае права да таго, пакуль праблема не будзе абмеркавана з Расіяй і ўласнасць падзелена па справядлівасці,—аргументы гэтыя наўрад ці маглі быць пачутыя. Спадзявацца на «справядлівую дзяльбу» і паблажлівасць Расіі пасля такога яе непрадказальнага кроку было б па меншай меры недальнабачным. Дэпутаты не маюць права пакідаць Беларусь заложніцай аўтараў маскоўскіх шыфратэлеграм.

Як далей будуць развівацца падзеі вакол раздзелу Савецкай Арміі? На нашу думку, спадзявацца на ідылічныя адносіны паміж толькі што створаным Міністэрствам па справах абароны РБ і падпарадкаваным Маскве штабам БВА,—не выпадае. Днямі генерал-палкоўнік Кастэнка не дазволіў змяшчаць на старонках акруговай газеты «Во славу Родины» тэксты прысягі на вернасць Рэспубліцы Беларусь і СНД, тым самым недвухсэнсава прадэманстраваўшы, каго ён лічыць гаспадаром і што азначаюць для яго просьбы і рэкамендацыі рэспубліканскіх улад. Наўрад ці можна раздзяліць аптымізм міністра П. Чавуса, што разлічвае будаваць нацыянальныя Узброеныя Сілы, абапіраючыся на генералітэт БВА, які, як паказвае практыка, настроены па-прамаскоўску.

Не будзе гладкай і дзяльба Узброеных Сіл на стратэгічныя і звычайныя. Стала вядома, што Масква гатова прылічыць да стратэгічных нават паветрана-дэсантныя войскі, абы пакінуць іх пад адзіным камандаваннем.

Зусім верагодна, што ў пераходны перыяд цэнтральнае камандаванне будзе імкнуцца вывезці за межы непаслухмяных рэспублік як мага больш матэрыяльных каштоўнасцей—узбраенне, абсталяванне, тэхніку. Не выключана, што працэс гэты пачаўся ўжо. Ці хопіць рэспубліканскім уладам разважлівасці і дальнабачнасці папярэдзіць гэтыя лёгка прагназіруемыя вынікі?

СНД, ледзь нарадзіўшыся, сутыкнулася з новымі праблемамі, якія робяць праблематычным само існаванне новай супольнасці. Адзінай сям'і, на якую многія спадзяваліся, не атрымаецца,—гэта сёння зразумела, бадай, усім. Не перасварыцца б пры разводзе, пры дзяльбе сумесна нажытай маёмасці.

Валянцін ЖДАНКО,
палітычны аглядальнік.

«ГАДЫ ПРАЗ ДВА БУДЗЕМ МЕЦЬ УЛАСНАЕ ВОЙСКА»

На пытанні карэспандэнта «Звязды» адказвае міністр па справах абароны Рэспублікі Беларусь генерал-лейтэнант Пётр ЧАВУС

— У апошнія дні мінулага года стала вядома, што Беларусь услед за іншымі рэспублікамі колішняга Саюза выказалася за тое, каб мець уласныя Узброеныя Сілы. Але ў адрозненне ад Украіны, фарсіраваць гэты працэс мы не збіраемся. Для чаго патрэбны пераходны перыяд і як доўга, на вашу думку, ён можа цягнуцца?

— У адрозненне ад Украіны мы хочам стварыць сваю армію, не разрываючы тыя сувязі, што цяпер існуюць. Дакладней, мы будзем аслабляць іх паступова, па меры таго, як наладзім у сябе сістэму забеспячэння, абслугоўвання, паставак і г. д. Адным махам адсекчы ўсё гэта зараз было б вельмі балюча і для эканомікі, і для арміі.

Як толькі надыдзе момант, калі мы самастойна зможам вырашаць абаронныя пытанні, — усе войскі на нашай тэрыторыі, якія мы за гэты пераходны перыяд мадэрнізуем, рэарганізуем, прывядзём у адпаведнасць з нашымі патрабаваннямі па якасці і колькасці, — усе яны пяройдуць у падпарадкаванне Беларусі. Гаворка, вядома, не ідзе пра стратэгічныя ядзерныя ўзбраенні, якія, згодна з пагадненнямі, пераходзяць пад адзінае камандаванне да таго часу, пакуль не будуць выведзены з тэрыторыі рэспублікі або знішчаны.

Арыенціровачная працягласць гэтага пераходнага перыяду — да двух гадоў.

— А ці няма пагрозы таго, што за гэтыя два гады значная частка ўзбраенняў, матэрыяльнай базы Беларускай ваеннай акругі апынецца за межамі Беларусі?

— Такая небяспека існавала, але са стварэннем Міністэрства па справах абароны яна практычна зведзена да нуля. Мы бяром пад кантроль усе пытанні перамяшчэння, руху, перадачы тэхнікі і ўзбраенняў. Без нашага ведама ўсё гэта не будзе ажыццяўляцца.

— Каму на сённяшні дзень падпарадкоўваецца камандуючы Беларускай ваеннай акругі генерал-палкоўнік Кастэнка — маскоўскаму міністру ці мінскаму?

— Натуральна, да поўнага вырашэння пытання ён падпарадкоўваецца Галоўнакамандуючаму — маршалу авіяцыі Шапашнікаву. Я прадпрыняў усе меры для цеснага ўзаемадзеяння з ім, але не атрымліваецца. У блізкай перспектыве плануем на базе ўпраўлення Беларускай ваеннай акругі фарміраваць Міністэрства абароны, дапоўніўшы ўжо існуючыя структуры адпаведнымі эканамічнымі, палітычнымі, дыпламатычнымі органамі.

— Вас не бянтэжыць, што сярод вышэйшага каманднага звяна акругі шмат людзей, якія да нядаўняга часу былі заўзятымі праціўнікамі ідэі нацыянальных узброеных сіл. Ці змогуць гэтыя генералы служыць справе, у якую зусім нядаўна не верылі?

— Павінен сказаць, што я і сам да нядаўняга часу быў прыхільнікам адзіных узброеных сіл. Але час уносіць свае карэктывы. Раз няма адзінага Саюза — пра якія адзіныя ўзброеныя сілы можна гаварыць? Думаю, што пераважная большасць сярод вышэйшых вайсковых кіраўнікоў гэта ўсведамляюць і будуць з годнасцю служыць арміям незалежных дзяржаў.

— Якой колькасна павінна быць армія Беларусі, — дзяржавы, што заявіла аб сваім нейтралітэце і намеры пазбавіцца ад ядзернай зброі?

— Сёння пакуль што цяжка назваць канкрэтную лічбу. Меркаванняў на гэты конт многа. Чуюцца прапановы і аб 50—60 тысячах, і аб 90—100. Тут яшчэ давядзецца старанна ўсё ўзважыць і палічыць. Пакуль што зразумела толькі тое, што без скарачэння не абыдземся.

— Колькі сёння ваенных на тэрыторыі Беларусі?

— Каля 180 тысяч. Зразумела, для Беларусі гэта цяжкая, празмерная ноша. Таму рэарганізацыя, скарачэнне (спачатку, магчыма, да 90 тысяч) — непазбежныя.

— Якія роды войск складуць нацыянальныя ўзброеныя сілы? Ці ўвойдзе сюды авіяцыя?

— На працягу бліжэйшых двух месяцаў мы заключым адпаведныя пагадненні з Галоўнакамандуючым Я. Шапашнікавым, у якіх будуць падрабязна агавораны ўсе гэтыя моманты. Апярэджваць падзеі не буду.

— Калі нашы хлопцы будуць прымаць прысягу на вернасць Беларусі?

— На сустрэчы ў Мінску мы дамовіліся, што на пераходны перыяд будзе існаваць адзіная прысяга для войскаў СНД. А ў далейшым, зразумела, будзем прымаць уласную прысягу. Хутчэй за ўсё прызыўнікі будуць рабіць гэта адразу пры прызыве, у воінскіх камісарыятах.

— Ці шмат ураджэнцаў Беларусі сярод афіцэрскага саставу служаць сёння ў рэспубліцы?

— Сярод афіцэраў акругі тых, хто прызваўся з Беларусі, каля 20 працэнтаў. Расіян больш за 50 працэнтаў, украінцаў — крыху больш, чым беларусаў. Зразумела, паступова працэнт выхадцаў з Беларусі сярод афіцэрскага корпуса будзе павялічвацца. Асабліва за кошт тых, хто служыць цяпер у «гарачых кропках».

— Вашы адносіны з Беларускім згуртаваннем вайскоўцаў?

— Мы кантактуем. Я сустракаўся з кіраўнікамі гэтай грамадскай арганізацыі і тут, у Мінску, і ў Маскве. Па асноўных пытаннях нашы погляды супадаюць. Прынцыповых рознагалоссяў няма. Хочацца спадзявацца, што згуртаванне будзе дапамагаць нам ствараць нацыянальныя ўзброеныя сілы незалежнай Беларусі.

Гутарыў
Валянцін ЖДАНКО.

ВАША ЗДАРОЎЕ

Сцеражыцеся грыпа!

Якое ў нас у краіне самае распаўсюджанае і масавае хобі, здагадайцеся? Вядома, самалячэнне. Ужо колькі абуральных і справядлівых папрокаў сказана ў адрас гэтага павальнага захаплення, а колькасць яго прыхільнікаў не змяншаецца. Імі паглынаюцца мільярды лекавых адзінак і далёка не заўсёды гэта ідзе на карысць. Сёння паглынаць няма чаго — у аптэках пуста. Але не кідаць жа дзеля гэтага хобі? Прапануем некалькі парад, якія дапамогуць прадоўжыць самалячэнне ва ўмовах татальнага дэфіцыту. Карысны эфект гарантуем.

У халодны час года нас часта наведвае прастуда. Нярэдкі, хоць і не пажаданы, яшчэ адзін госць — грып. З фатальнай непазбежнасцю практычна штогод прыходзіць ён у нашы дамы. Іншы раз раней, іншы раз пазней. Як відаць, сёлетні год не стане выключэннем. Чарговая ўспышка грыпу ўжо закранула Магілёў і Гомель.

Вядома, што захворванням часцей за ўсё падвяргаюцца тыя, хто іх баіцца. Таму першая запаведзь для жадаючых забыцца пра хваробы гаворыць: гарыце сапраўдным жаданнем быць здаровым, вясёлым і жыццярадасным. Усміхайцеся і верце ў сябе. Нездарма ў Святым Пісанні сказана: «Вера выратоўвае людзей». Вера, Надзея, Любоў — аснова нашага існавання.

Але адна справа вераваць, іншая — перад тварам небяспекі прымаць прэвентыўныя меры. Як кажуць, на Бога спадзявайся... А меры супраць распаўсюджвання грыпу дастаткова простыя.

У першую чаргу хворы павінен быць ізаляваны. Усвядоміўшы, што захварэў, ён павінен пайсці, паехаць, знікнуць, пазбегнуць кантактаў з тымі, да каго вірус яшчэ не дабраўся. Таму, калі вы распазналі ў сябе прыкметы захворвання, тэрмінова разлянуйцеся і забудзьце пра службовыя справы. Заставайцеся дома, але дамашніх да сябе не дапускайце, выклічце ўрача. Праз тры дні добраахвотнай ізаляцыі пустэльніцтва можна спыніць. Пасля заканчэння гэтага тэрміну выдзяленне віруса спыняецца. Зараза пайшла, уздыхніце спакойна.

А лепш яе да сябе проста не дапускаць. **Самы эфектыўны спосаб — прымяненне натуральных сродкаў.** У старажытнасці ўрачы часта назначалі пры гэтым захворванні і наогул прастудзе, а таксама ў якасці іх прафілактыкі настой чайнага грыба. Ён быў у кожным доме. Вось як ім карыстаюцца. Сямідзённы настой грыба трэба адліць у слоік і захоўваць у халадзільніку. Піць на працягу ўсёй зімы і вясны па паўшклянкі тры разы на дзень. Пры захворванні дабаўляць у настой некалькі мёду і падаграваць настой.

Выдатна расправляецца з вірусамі грыпу **абляпіха.** Размарозьце некалькі ягад. Пакладзіце па адной ля ўваходу ў кожную палавіну носа і расцісніце, націскаючы на крылы носа пальцамі. Патрымайце так некалькі секунд, а затым ягады можна дастаць. Паўтарайце працэдуру штодзённа перад выхадам на работу.

Многія, правёўшы водпуск на поўдні, прывезлі дамоў **высушаныя лісты эўкаліпта.** З іх дапамогай можна надзейна абараняцца ад прастуды. Карыстаюцца імі наступным чынам. Выходзячы раніцай з дому, пакладзіце лісцік за шчаку. Калі ёсць жаданне, пажуйце яго. Асабліва добра рабіць такую працэдуру ў людных месцах: у транспарце, на сходзе, у кінатэатры, усюды, дзе ёсць шанц заразіцца грыпам.

Менш экзатычны, але не менш надзейны сродак прафілактыкі — **сок сырых буракоў.** Сок з бурака разводзяць адзін да аднаго гатаванай вадой. Зрабіўшы коктэйль, палашчыце ім горла два-тры разы на дзень і закапвайце па адной-дзве кроплі ў нос. Тое ж самае робіцца і пры захворванні, толькі часцей: 5—6 разоў на дзень.

Для людзей з павышанымі даходамі ёсць рэцэпт умацавання імунітэту. **Ешце больш цытрусавых!** Дома можна прыгатаваць далікатэснае лімоннае масла. Смачна і карысна. Вазьміце лімон, пракіпяціце яго дзве-тры мінуты, затым прапусціце праз мясарубку. Атрыманую масу добра разатрыце з пачкам масла.

Не трэба забываць і пра наш **беларускі «лімон» — часнок.** Часночныя фітанцыды лічацца сярод галоўных ворагаў прастуды і грыпу. Дабаўляйце ў ежу штодзённа дзве-тры долькі тоўчанага часнаку, і ўсё будзе ў парадку.

Рабіце свой рацыён больш разнастайным з дапамогай вострай ежы, калі гэта вам не проціпаказана. Смела ўключайце ў сваё меню вострую агародніну і зяленіва, у тым ліку сушаныя: рэдзьку, хрэн, пятрушку, цыбулю, сельдэрэй, кіслую капусту, перац, кіндзу і іншыя. Выключэнне зрабіце для чорнага перцу, воцату і марынадаў.

Такое самалячэнне благаславіць любы ўрач. БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫМІ!

Сённяшні выпуск падрыхтавала Зоя ЯНКОВІЧ.

Парады на ўсялякі выпадак

НЕ ВЫЛІВАЙЦЕ ВАДУ, у якой варылася бульба «ў лупінах»,— ёю добра адмываць неметалічны посуд.

ПАКЛАДЗІЦЕ У КАСТРУЛЮ ЦІ ЧАЙНІК лупіны ад бульбы, заліце вадой і кіпяціце да размякчэння накіпу, які потым здымаце драўляным палачкай.

ВЯРНУЦЬ ПЕРШАПАЧАТКОВЫ ВЫГЛЯД СВІТЭРУ, які злямчыўся, можна, прамыўшы яго ў падагрэтай вадзе, у якой на некалькі гадзін была замочана фасоль. Затым світэр злёгку адцісьнуць і сушыць, расклаўшы на рушніку.

ПРАВАРЫЦЕ ЛУПІНУ АД ЯБЛЫКАЎ І ГРУШ у каструлях і чайніках, пацямнеўшых знутры, і яны зноў набудуць страчаны колер, пазбавіўшыся ад накіпу.

КАЛЯРОВЫЯ ВЫРАБЫ НЕ ПАЛІНЯЮЦЬ, калі іх мыць у халоднай падсоленай вадзе.

МАХРОВЫЯ РУШНІКІ СТАНУЦЬ МЯККІМІ І ПУШЫСТЫМІ, калі іх мыць і кіпяціць у салёнай вадзе ці пасля звычайнага мыцця патрымаць нядоўга ў падсоленай вадзе і не прасаваць.

МОЦНЫМ ЧАЕМ МОЖНА ПАФАРБАВАЦЬ светлыя капронавыя панчохі ў роўны залацісты колер.

САДАВОДЫ МОГУЦЬ ЗАХОЎВАЦЬ У ХАЛАДЗІЛЬНІКУ НАСЕННЕ, ЦЫБУЛІНЫ КВЕТАК. Шведскі садавод Анна Марыя Аркер, напрыклад, прапанавала правераны ёю спосаб падаўжэння тэрміну годнасці насення да 20 гадоў з дапамогай бытавога маразільніка. Старанна прасушанае насенне трэба шчыльна ўпакаваць у паветранепранікальную фольгу, скласці гэтыя маленькія скруткачкі ў пластмасавую скрынку і замарозіць пры тэмпературы —18°.

АКВАРЫУМІСТЫ, ЯКІМ МНОГА КЛОПАТАЎ ПРЫНОСІЦЬ РЭГУЛЯРНАЕ ЗДАБЫВАННЕ ДЛЯ СВАІХ ГАДАВАНЦАЎ ЖЫВОГА КОРМУ — МАТЫЛЯ, ТРУБАЧНІКА, МОГУЦЬ НАЗАПАСІЦЬ ЯГО У ХАЛАДЗІЛЬНІКУ АДРАЗУ НА НЕКАЛЬКІ МЕСЯЦАЎ. Завядзіце асобную ванначку з ячэйкамі для лёду. У кожную ячэйку пакладзіце разавую порцыю жывога корму, накрыйце ванначку поліэтыленам і замарозьце. Па меры патрэбы даставайце па аднаму кубіку і адтайвайце.

Вітаміннае меню

Калі вы празмерна раздражняльныя, знясіленыя, няпамятлівыя, губляеце ў вазе ці, наадварот, не можаце скінуць некалькі лішніх кілаграмаў, калі вас непакоіць, што сталі рэдкімі валасы і колер твару ў вас дрэнны, відаць, вашаму арганізму не хапае вітамінаў ці мікраэлементаў. Часцей за ўсё гэта вынік аднастайнага харчавання. Патрэбнасць у вітамінах і мікраэлементах змяняецца з узростам, у выніку перанесеных захворванняў.

Паспрабуйце скласці аптымальны варыянт меню з дапамогай нашых рэкамендацый.

Вітамін А. Карысны для скуры, вачэй, садзейнічае трываласці касцей. Пры недахопе вітаміна А скура становіцца сухой, лускаватай.

Гэты вітамін утрымліваецца ў салаце, брусельскай капусце, шпінаце, моркве, памідорах, у печані, масле, тлустых сырах, жаўтках яек.

Вітамін Д. Садзейнічае ўмацаванню касцей і зрошчванню пераломаў. Паляпшае засваенне кальцыю і фосфару. У выпадку яго недахопу ў дзяцей развіваецца рахіт. У дарослых — крышацца зубы, частыя пераломы.

Утрымліваецца ў рыбіным тлушчы, у печані рыб, у жаўтках яек, а вясной — у сонечных промнях.

Вітамін С (аскарбінавая кіслата). Неабходны для ўмацавання касцявой сістэмы, для правільнага ўтварэння злучальных тканак, стымулюе рост зубоў. Удзельнічае ў стварэнні чырвоных крывяных цельцаў, а таксама ў засваенні арганізмам жалеза. Пры недахопе вітаміна С магчымы частыя кровазліцці, крывацёкі, псуюцца зубы, кровачаць дзясны, марудна зажываюць раны і пераломы. Але ў час эмацыянальных выбухаў, а таксама пры сардэчнай недастатковасці арганізм канчаткова вычэрпвае запасы гэтага вітаміна.

Утрымліваецца ў цытрусавых, трускаўках, чорных парэчках, шыпоўніку, стручковым перцы, зеляніне пятрушкі, у салаце і хрэне.

Вітамін B_1. Садзейнічае правільнаму абмену вугляродаў. Пры яго недахопе пагаршаецца апетыт; узнікаюць расстройствы нервовай сістэмы, сардэчная недастатковасць і ацёкі.

Утрымліваецца ў піўных дражджах, хлебабулачных вырабах, вотруб'і, у гароху, фасолі, соі.

Вітамін B_{12}. Дапамагае змагацца са злаякасным малакроўем. Недахоп вітаміна прыводзіць да анеміі, сардэчных прыступаў, парушэння нервовай сістэмы.

Утрымліваецца ў печані, нырках, ялавічыне, яйках, сыры.

ЗАКОН
Рэспублікі Беларусь

АБ АМНІСТЫІ НЕКАТОРЫХ КАТЭГОРЫЙ АСУДЖАНЫХ

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Вызваліць ад пакарання ў выглядзе пазбаўлення волі асуджаных упершыню судамі Рэспублікі Беларусь, акрамя асуджаных за злачынствы, пералічаныя ў пунктах «а» і «б» артыкула 10 гэтага Закона:

а) непаўналетніх;

б) жанчын, якія маюць дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў ці дзяцей-інвалідаў;

в) цяжарных жанчын;

г) мужчын ва ўзросце звыш 60 гадоў і жанчын — звыш 55 гадоў;

д) інвалідаў I і II груп;

е) асоб, якія прымалі ўдзел у ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС;

ж) асоб, якія прымалі ўдзел у выкананні інтэрнацыянальнага абавязку;

з) асоб, якія прымалі ўдзел у Вялікай Айчыннай вайне на абароне СССР;

і) асоб, якія атрымалі раненні (кантузіі) у перыяд службы ва Узброеных Сілах, пагранічных, унутраных і чыгуначных войсках СССР, а таксама асоб, якія атрымалі раненні (кантузіі) у сувязі з выкананнем службовых абавязкаў работнікаў праваахоўных органаў;

к) жонак і ўдоў інвалідаў вайны; удоў, мужы якіх загінулі пры абароне СССР, а таксама ўдоў, мужы якіх загінулі пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку.

2. Вызваліць ад пакарання ў выглядзе пазбаўлення волі непаўналетніх, адбыўшых не менш аднаго года прызначанага тэрміну пакарання, асуджаных за злачынствы, не ўказаныя ў пунктах «а» і «б» артыкула 10 гэтага Закона.

3. Вызваліць ад пакарання ў выглядзе пазбаўлення волі, акрамя асоб, якія падпадаюць пад дзеянне артыкула 1 гэтага Закона, таксама мужчын ва ўзросце звыш 60 гадоў і жанчын — звыш 55 гадоў; інвалідаў I і II груп; жанчын, якія маюць дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў ці дзяцей-інвалідаў; цяжарных жанчын; асоб, якія прымалі ўдзел у ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС; асоб, якія прымалі ўдзел у выкананні інтэрнацыянальнага абавязку; асоб, якія атрымалі раненні (кантузіі) у перыяд службы ва Узброеных Сілах, пагранічных, унутраных і чыгуначных войсках СССР, а таксама асоб, якія атрымалі раненні (кантузіі) у сувязі з выкананнем службовых абавязкаў работнікаў праваахоўных органаў; асоб, якія прымалі ўдзел у Вялікай Айчыннай вайне па абароне СССР; жонак і ўдоў інвалідаў вайны; ўдоў, мужы якіх загінулі пры абароне СССР, а таксама ўдоў, мужы якіх загінулі пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку, калі на дзень уступлення Закона ў сілу яны адбылі палавіну прызначанага тэрміну пакарання.

4. Вызваліць з месцаў пазбаўлення волі ўмоўна з абавязковым прыцягненнем да працы асуджаных упершыню да пазбаўлення волі на тэрмін да трох гадоў уключна, акрамя асоб, якія падпадаюць пад дзеянне артыкулаў 1 і 3 гэтага Закона.

5. Вызваліць асуджаных ад пакарання ў выглядзе ўмоўнага асуджэння да пазбаўлення волі з абавязковым прыцягненнем да працы, а таксама ўмоўна вызваленых з месцаў пазбаўлення волі з абавязковым прыцягненнем да працы, асуджаных да папраўчых работ без пазбаўлення волі ці да штрафу, учыніўшых злачынства ў непаўналетнім узросце; жанчын, якія маюць дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў ці дзяцей-інвалідаў; цяжарных жанчын; мужчын ва ўзросце звыш 60 гадоў і жанчын — звыш 55 гадоў; асоб, якія прымалі ўдзел у ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС; асоб, якія прымалі ўдзел у выкананні інтэрнацыянальнага абавязку; асоб, якія атрымалі раненні (кантузіі) у перыяд службы ва Узброеных Сілах, пагранічных, унутраных і чыгуначных войсках СССР, а таксама асоб, якія атрымалі раненні (кантузіі) у сувязі з выкананнем службовых абавязкаў работнікаў праваахоўных органаў; асоб, якія прымалі ўдзел у Вялікай Айчыннай вайне па абароне СССР; жонак і ўдоў інвалідаў вайны; удоў, мужы якіх загінулі пры абароне СССР, а таксама ўдоў, мужы якіх загінулі пры выкананні інтэрнацыянальнага абавязку.

6. Скараціць асобам, якія не падпадаюць пад дзеянне артыкулаў 1, 2, 3, 4 гэтага Закона, неадбытую частку пакарання напалавіну, а асобам, якія раней адбывалі пакаранне ў месцах пазбаўлення волі за наўмыснае злачынства, — на адну трэць.

7. Вызваліць асуджаных, якія падпадаюць пад дзеянне артыкулаў 1, 2, 3, 5 гэтага Закона, ад дадатковых мер пакарання, за выключэннем дадатковага пакарання ў выглядзе пазбаўлення права займаць пэўныя пасады ці займацца пэўнай дзейнасцю і канфіскацыі маёмасці.

8. Спыніць следчыя справы і справы, не разгледжаныя судамі, аб злачынствах, учыненых да ўступлення ў сілу гэтага Закона асобамі, якія падлягаюць вызваленню ад пакарання ў адпаведнасці з артыкулам 1 Закона.

9. Не падлягаюць умоўнаму вызваленню на падставе артыкула 4 гэтага Закона асуджаныя:

а) прызнаныя ва ўстаноўленым парадку інвалідамі III групы, непаўналетнія;

б) якія адбываюць пакаранне ў калоніях-пасяленнях усіх відаў;

в) замежныя грамадзяне і асобы без грамадзянства;

г) неадбытая частка тэрміну пакарання ў якіх складае менш трох месяцаў;

д) якія раней адбывалі пакаранне ў месцах пазбаўлення волі за наўмыснае злачынства.

10. Амністыя не распаўсюджваецца на асоб:

а) асуджаных за асабліва небяспечныя дзяржаўныя злачынствы (артыкулы 61—70); парушэнні нацыянальнага і расавага раўнапраўя пры абцяжарваючых акалічнасцях (часткі другая, трэцяя артыкула 71); бандытызм (артыкул 74); дзеянні, якія дэзарганізуюць работу папраўча-працоўных устаноў (артыкул 74^1); кантрабанду (артыкул 75); масавыя беспарадкі (артыкул 76); парушэнне правіл бяспекі руху і эксплуатацыі транспарту (частка першая артыкула 82); пашкоджанне шляхоў зносін і транспартных сродкаў (артыкул 83); выраб або збыт фальшывых грошай ці цэнных папер (артыкул 84); парушэнне правіл аб валютных аперацыях (частка другая артыкула 85) Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь;

б) асуджаных за злачынствы супраць жыцця, здароўя, свабоды і годнасці асобы (артыкулы 100, 101, 106, часткі другая, трэцяя, чацвёртая артыкула 115, артыкул 124^1); злачынствы супраць сацыялістычнай уласнасці і асабістай уласнасці грамадзян (часткі трэцяя, чацвёртая артыкула 87, часткі другая, трэцяя, чацвёртая артыкула 88, частка трэцяя артыкула 90, частка трэцяя артыкула 91, артыкулы 89, 91^1, 93, частка трэцяя артыкула 96, частка трэцяя, чацвёртая артыкула 141, часткі другая, трэцяя, чацвёртая артыкула 142, артыкулы 143, 145, частка другая артыкула 146); спекуляцыю (часткі другая, трэцяя артыкула 151); парушэнне правіл гандлю (часткі другая, трэцяя, чацвёртая артыкула 156^4); перавышэнне ўлады або службовых паўнамоцтваў (частка другая артыкула 167); атрыманне хабару (артыкул 169); пасрэдніцтва ў хабарніцтве (артыкул 169^1); дачу хабару (частка другая артыкула 170); злачынствы супраць правасуддзя (частка другая артыкула 172, частка другая артыкула 173, частка другая артыкула 175); супраціўленне работніку міліцыі, народнаму дружынніку, ваеннаслужачаму ці іншай асобе пры выкананні імі службовых абавязкаў па ахове грамадскага парадку (частка другая артыкула 187); прымус да ... работнікаў ці грамадскага доўгу (артыкул 189); замах на жыццё работніка міліцыі, народнага дружынніка, ваеннаслужачага або іншай асобы, а таксама замах на жыццё іх блізкіх сваякоў (артыкул 189^1); хуліганства (часткі другая, трэцяя артыкула 201); уцягненне непаўналетніх у немедыцынскае спажыванне лекавых і іншых сродкаў, якія выклікаюць адурманьванне (артыкул 205^2); угон паветранага судна (артыкул 208^2); парушэнне вытворча-тэхнічнай дысцыпліны або правіл бяспекі на выбуханебяспечных прадпрыемствах і ў выбуханебяспечных цэхах (частка другая артыкула 211); незаконнае набыццё, захоўванне, выкарыстанне, перадачу або разбурэнне радыеактыўных матэрыялаў (артыкул 211^1); раскраданне радыеактыўных матэрыялаў (артыкул 211^2); раскраданне агнястрэльнай зброі, баявых прыпасаў або выбуховых рэчываў (артыкул 213^1); стварэнне ўзброеных фарміраванняў, якія не ўваходзяць у састаў Узброеных Сіл СССР, пагранічных, унутраных, чыгуначных войск і іншых ваенізаваных фарміраванняў (артыкул 213^3); незаконны выраб, збыт, набыццё, захоўванне, перавозку ці перасылку моцнадзейных і ядавітых сродкаў (артыкул 219); незаконны выраб, набыццё, захоўванне, перавозку, перасылку з мэтай збыту або збыт наркатычных сродкаў (артыкул 219^1); раскраданне наркатычных сродкаў (артыкул 219^2); арганізацыю або ўтрыманне прытонаў для ўжывання наркатычных сродкаў (артыкул 219^3); схіленне да ўжывання наркатычных сродкаў (артыкул 219^4); незаконны выраб, набыццё, захоўванне, перавозку або перасылку наркатычных сродкаў без мэты збыту (артыкул 219^5) Крымінальнага кодэкса Рэспублікі Беларусь;

в) якія раней адбывалі пакаранне ў месцах пазбаўлення волі за наўмысныя злачынствы і судзімасць з якіх не знята ці не пагашана ва ўстаноўленым законам парадку, калі яны зноў учынілі наўмыснае злачынства;

г) якія раней былі вызвалены ад пакарання па амністыі ці ў сувязі з памілаваннем і якія зноў учынілі наўмысныя злачынствы;

д) якія не прайшлі прызначанага судом поўнага курса лячэння ад алкагалізму, наркаманіі ці венерычных захворванняў;

е) якія злосна парушаюць рэжым у час адбыцця пакарання;

ж) якія прызнаны ва ўстаноўленым парадку асабліва небяспечнымі рэцыдывістамі.

11. Гэты Закон прымяняецца да асоб, асуджаных судамі Рэспублікі Беларусь, незалежна ад месца адбывання імі пакарання.

12. Асобы, вызваленыя ад пакарання ў адпаведнасці з гэтым Законам, прызнаюцца не маючымі судзімасці.

13. Закон уступае ў сілу з моманту прыняцця і падлягае выкананню на працягу шасці месяцаў.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. ШУШКЕВІЧ.

23 снежня 1991 г. г. Мінск.

Арганізатараў дзіцячых калектываў, фізкультурна-аздараўленчых і спартыўна-масавых мерапрыемстваў, выкладчыкаў абслугоўваючай працы, выхавацеляў групы падоўжанага дня, кіраўнікоў гурткоў дзіцячай мастацкай творчасці—спецыялістаў для пачатковых класаў рыхтуе Нясвіжскае педагагічнае вучылішча. Тут для гэтага створаны ўсе ўмовы—добра абсталяваныя прадметныя кабінеты, камп'ютэрныя класы, багатая бібліятэка са спецыяльнай і мастацкай літаратурай.

Праводзіцца тут вялікая работа па прапагандзе беларускіх нацыянальных традыцый, адраджэнню фальклору.

НА ЗДЫМКУ: фальклорны ансамбль «Чабор» перад выступленнем.

Фота Аркадзя НІКАЛАЕВА. (БЕЛТА).

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

ЗАСЛОНА ЦЁМНАЙ СІЛЕ

Нядаўна начальніку Магілёўскага ўпраўлення ўнутраных спраў Б. Алданаву прысвоена званне генерал-маёра міліцыі. Да «чырвоных лампасаў» Барыс Васільевіч крочыў не па міністэрскіх калідорах поступам спрактыкаванага чыноўніка, а праз службу дні і ночы. Пачынаў у Мсціславе ўчастковым інспектарам, узначальваў розныя падраздзяленні міліцыі раённага і абласнога маштабу, пастаянна займаючыся тым, што на прафесійнай мове завецца аператыўнай работай. Ён і зараз пры найбольш дзёрзкіх вылазках злачынцаў і асабліва небяспечных здарэннях ці іх пагрозе часта кіруе дзеяннямі падначаленых не з кабінета, а непасрэдна на месцы. І рэдка якая ноч для яго абыходзіцца без трывожнага званка...

Сёння генерал-маёр міліцыі Б. АЛДАНАЎ — субяседнік карэспандэнта «Звязды».

— Барыс Васільевіч, не сакрэт, што на Магілёўшчыне даўно не спыняецца рост злачыннасці. Гэтым вобласць не адрозніваецца ад іншых рэгіёнаў рэспублікі. А ці ёсць у Беларускім Прыдняпроўі свае акалічнасці, што негатыўна ўплываюць на крымінагенную сітуацыю?

— Ёсць. Але перш чым назваць іх, дазвольце выказаць адну думку наконт гэтага самага росту злачыннасці. Магчыма, для прадстаўніка друку і нечаканую. Аб злачыннасці зараз пішуць і гавораць столькі, што гэта цісне. Складваецца ўражанне, быццам людзі наогул не абаронены — усюды забіваюць, рабуюць, гвалтуюць... А гэта не так. Хаця сапраўды колькасць злачынцаў працягвае расці, тым не менш, гаворачы мовай статыстыкі, тэмпы гэтага прыросту зніжаюцца.

— А Вы не пярэчыце самі сабе? 40 ці 50 забойстваў — гэта статыстыка, а гібель канкрэтнага чалавека — страшная трагедыя. І таго, хто становіцца ахвярай рабаўніка ці гвалтаўніка, зніжэнне «тэмпаў прыросту» не суцешыць.

— І ўсё ж сам сабе я не пярэчу. Зніжаецца колькасць забойстваў, згвалтаванняў, разбояў — тых цяжкіх злачынстваў, што выклікаюць асаблівы рэзананс у грамадстве і пазбаўляюць людзей пачуцця абароненасці.

Калі пайшла ўжо гаворка аб абароненасці насельніцтва, то нельга не адзначыць наступнай тэндэнцыі. За два гады міліцыя вобласці на трэць павялічыла свой асабовы састаў. У 1990 годзе прынялі амаль 900 чалавек, а за 1991 — каля тысячы. Людзі ідуць да нас, хаця і зарплата невысокая, і ўмовы нялёгкія. Можна канстатаваць факт: нягледзячы на ўсе праблемы і цяжкасці, усё ж адбыўся паварот да павышэння прэстыжу міліцыі. Сілы яе ўмацоўваюцца, што адбіваецца і на эфектыўнасці барацьбы са злачынствамі. Самыя цяжкія з іх у вобласці раскрываюцца больш як на 90 працэнтаў.

— Давайце, калі ласка, пяройдзем да асаблівасцей, з якімі міліцыя сутыкаецца найбольш часта на Магілёўшчыне.

— Адна з іх у тым, што трэць вобласці — гэта чарнобыльская зона. А дзе вялікая бяда — там і зло пачынае буяць, як пустазелле на пакінутым полі. Сюды злятаецца чорная зграя варання.

У вёсцы Вепрын Чэрыкаўскага раёна былі затрыманы трое жыхароў Данецка. Яны пасяліліся нелегальна ў пакінутай перасяленцамі хаце і наладзілі тут вытворчасць наркотыкаў з макавай саломкі. Ці вось зусім нядаўні факт. Рабочыя адной з касцюковіцкіх будаўнічых арганізацый дэманціравалі на збожжатаку ліквідаванага саўгаса «Завадокскі» Краснапольскага раёна электрарухавікі. Іх затрымалі ў момант пагрузкі «здабычы» на аўтамашыну.

— А што процістаўляе тут наступленню зла міліцыя?

— Спачатку, на жаль, маглі процістаўляць у асноўным толькі самаадданасць і вернасць службоваму абавязку. Ні адзін супрацоўнік міліцыі ў зоне самавольна не пакінуў давераны пост. Многія там жывуць і нясуць нялёгкую службу з моманту аварыі. Напрыклад, участковы інспектар райаддзела міліцыі капітан Крэмзікаў, начальнік Чэрыкаўскага райаддзела падпалкоўнік Рыжанкоў і многія іншыя.

Дарэчы, я даўно прыйшоў да высновы, што работнікаў міліцыі, якія маюць намер пераязджаць з забруджанай тэрыторыі, ні ў якім разе нельга затрымліваць. У іх жа таксама свае сем'і, дзеці. Хаця праблема няхваткі кадраў тут асабліва вострая. Праўда, ужо многае зроблена для ўмацавання асабовага саставу. Нямала сюды пераведзена і супрацоўнікаў з апарату УУС. Прыняты іншыя меры. У самім упраўленні нядаўна створаны спецыяльны аддзел па забеспячэнню бяспекі ў зоне павышанай радыяцыі. А ў Чэрыкаве цяпер дзейнічае міжраённы аддзел па арганізацыі работы на забруджанай тэрыторыі. Ён стаў рэальнай апорнай базай, якая з дапамогай МУС рэспублікі нядрэнна аснашчана ўсім неабходным. Створаны 16 участкаў патрулявання выселеных вёсак, вядзецца будаўніцтва 6 КПП. Сфарміраваны міністэрствам у Віцебскай і Мінскай абласцях зводны атрад для нясення службы на забруджанай тэрыторыі пачаў дзейнічаць 2 снежня. Яго першыя два ўзводы ўзялі пад ахову зоны адсялення ў Краснапольскім і Касцюковіцкім раёнах.

— Наступная асаблівасць для магілёўскай міліцыі, відаць, звязана з тым, што цяпер вобласць можна называць прыгранічнай, а на вас ускладзены шэраг абавязкаў па выкананню рэспубліканскага Закона аб часовых мерах па абароне спажывецкага рынку.

— Празрыстая, як сказаў у Алма-Аце Ельцын, але ўсё ж граніца... Хаця, ведаеце, як грамадзянін, як беларус граніцу я ўсё ж не ўспрымаю. І не толькі я. Існуе думка, што з Беларусі ў Расію ўсё вывозіцца. Але мы, напэўна, завозім не менш.

— Але зараз, відаць, сітуацыя іншая. Кажуць, што за білет на поезд Магілёў — Масква даюць па сто рублёў «зверху». У «першапрастольную» вывозяць ад нас прадукты.

— Размовы небеспадстаўныя. І якімі б не былі мае ці каго іншага адносіны да граніцы з Расіяй, Закон аб абароне спажывецкага рынку Беларусі прыняты, і мы робім усё магчымае для яго выканання. У тым жа Мсціслаўскім раёне эфектыўна дзейнічае КПП у вёсцы Каськава. Тут прыпынілі незаконны вываз цэлай партыі тэлевізараў, лекавых прэпаратаў на вялікую суму, мэблі...

Гутарыў Аляксандр САНЧУК.

АБМЯРКОЎВАЕМ ПРАЕКТ ЗАКОНА АБ ПЕНСІЁННЫМ ЗАБЕСПЯЧЭННІ

Апублікаваны 19 лістапада мінулага года ў «Звяздзе» праект Закона «Аб пенсіённым забеспячэнні грамадзян у Рэспубліцы Беларусь» датычыць кожнага з нас. Калі не цяпер, то, як кажуць, у чацвер — у бліжэйшай ці больш далёкай незайздроснай перспектыве. Аднак перш-наперш ён зацікавіў, прыцягнуў увагу тых, каму гэты дакумент патрэбен ужо сёння, — ветэранаў вайны і працы, пенсіянераў, інвалідаў.

Аб тым, як гэтыя людзі ўспрынялі праект Закона аб сваёй сацыяльнай абароне, якія заўвагі і прапановы ўносяць яны, сведчаць пісьмы, што друкуюцца ніжэй.

ХТО Ж ГЭТЫЯ «ІНШЫЯ»?

У артыкуле 4 вызначаны віды дзяржаўных пенсій, якія падзяляюцца на працоўныя (па ўзросту, па інваліднасці, у выпадку страты кармільца, за выслугу гадоў) і сацыяльныя. Тады зусім не зразумела, чаму ўведзены артыкул 6 «Пенсіі за асаблівыя заслугі перад Рэспублікай Беларусь»?

Калі чытаеш пачатковыя абзацы гэтага артыкула, здаецца, што распрацоўшчыкі праекта клапоцяцца аб сацыяльнай абароне асоб, якія маюць ганаровыя званні рэспублікі. Але знаёмішся далей са зместам артыкула, у якім сказана: «...а таксама іншым грамадзянам рэспублікі ў галіне навукі, культуры і іншых сферах дзейнасці могуць назначацца пенсіі за асаблівыя заслугі перад Рэспублікай Беларусь» — і хочацца толькі ўсклікнуць: «Ну і ну!» Якія гэта іншыя сферы дзейнасці? Хто іх будзе вызначаць? Якое кола асоб будзе мець права на пенсію за асаблівыя заслугі? Якія яе памеры?

Так і напамінае гэта шосты заавуаліраваны артыкул застойных часоў, калі свая рука ўладыка столькі раздала персанальных за «асаблівыя заслугі», што ад многіх прамоў персанальнікаў аб сваіх «заслугах» ажно мухі на ляту дохнуць.

Я глыбока ўпэўнены, што за асаблівыя заслугі перад рэспублікай асобам, якія здзейснілі подзвігі, трэба вызначыць размеры і ўмовы на атрыманне адпаведнай пенсіі. Дарэчы, гэта праектам закона і прадугледжана для інвалідаў і ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, а таксама для асоб, прыроўненых да іх, на рахунку якіх ёсць подзвігі ў імя Радзімы ці рэспублікі? Вядома, не асабліва шчодра. Але па магчымасці. І за гэта — дзякуй.

Але вось парадокс, што ў праекце гэтая катэгорыя людзей пад арт. 6 не падпадае.

Бог з вамі, распрацоўшчыкі праекта, што вы гэту катэгорыю асоб не далучаеце да ўпамянёнага артыкула. Можа, і не трэба нас далучаць да пенсіянераў з асаблівымі заслугамі. Абавязак перад Радзімай мы выканалі спаўна.

Але тады і артыкул 6, калі ён застанецца ў законе, павінен быць расшыфраваны гэтак жа дэталёва, як артыкулы 13, 14, 17 і іншыя. Няхай народ рэспублікі ведае сваіх прывілеяваных герояў. А таксама каму і якая будзе назначана пенсія? Тады не трэба будзе дапаўняць прыняты закон новымі падзаконнымі і негалоснымі актамі, хаваючы іх ад людзей.

П. МЯЖЭВІЧ, ветэран вайны і працы, інвалід II групы.

г. Магілёў.

МЫ ЧАКАЦЬ НЕ МОЖАМ...

Сумныя думкі прыходзяць, калі чытаеш праект Закона «Аб пенсіённым забеспячэнні грамадзян у Рэспубліцы Беларусь».

Аўтары яго, відаць, зусім забыліся пра тых, хто ў гады вайны абараняў і вызваляў нашу родную Беларусь, аднаўляў яе. Таму што, згодна з артыкулам 6, асаблівымі заслугамі будуць лічыцца дасягненні ў галіне навукі, культуры. А вось тыя, хто змагаўся з ворагам, могуць толькі гадаць, ці аднясуць ім гэта да асаблівых заслуг. Прапаную абаронцаў Радзімы ў гэтым артыкуле запісаць першымі. Трэба ўсё ж памятаць, што іх заслугі па цяжкасці, небяспецы, па значэнню і важнасці вышэйшыя, чым адпаведныя ў навуцы і культуры. А яшчэ хачу сказаць, што ў абаронцаў Радзімы не было маладосці, няма і прыстойнай старасці.

Ёсць у мяне карэктывы і ў артыкул 69. Трэба прадугледзець пэўнае павышэнне памеру пенсій тым, хто пайшоў на заслужаны адпачынак 5, 10, 15 гадоў назад. Чаму? Гэтыя людзі выходзілі на пенсію, калі іх заработак за раўназначную работу быў у 2—3 разы меншы за сённяшні. Далей. У гэтым артыкуле сказана, што франтавікам, калі яны сталі інвалідамі пасля вайны, пенсія павышаецца ўсяго на 50 працэнтаў ад мінімальнай. У той жа час тым, хто лічыцца інвалідам вайны, пенсія ўзрасце на 150 працэнтаў. Нешта ж у вельмі няроўных умовах яны апынуліся.

А вось жанчынам — удзельніцам Айчыннай вайны ў праекце наогул не прадугледжана ніякіх дабавак.

Лічу, што актыўныя ўдзельніцы Айчыннай вайны, якія разам з мужчынамі вызвалялі нашу Радзіму, пераносілі нечалавечыя цяжкасці, дастойныя таго, каб іхнюю пенсію павысіць не на 25, а нават на 75 працэнтаў ад мінімальнай. Яны гэта заслужылі.

Што датычыць артыкула 86, то трэба запісаць так: «Выплата пенсіі праводзіцца за бягучы месяц». І будзе вельмі правільна: пенсіянеры не маюць магчымасці чакаць.

У. СІВЕЦ, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, ветэран працы.

ФОТАМАЙСТРУ

Як правільна ўстанавіць вытрымку?

Дакладней гаварыць аб правільнай экспазіцыі. Гэтым тэрмінам абазначаюць колькасць святла, якое трапіла на плёнку ў момант здымкі. Дапусцім, вы здымаеце пры штучным асвятленні, так што сіла святла застаецца пастаяннай. Тады экспазіцыя будзе залежаць ад дзвюх велічынь: прамежку часу, пакуль адкрыта адтуліна аб'ектыва (гэта і ёсць вытрымка), і велічыні гэтай адтуліны. Велічыня змяняецца механізмам дыяфрагмы, значэнні дыяфрагмы звычайна пазначаны на аправе аб'ектыва. Чым большая адтуліна дыяфрагмы, тым больш святла трапляе на фотаплёнку, вядома, пры адной і той жа вытрымцы. Велічыня дыяфрагмы ў адносным вырашэнні зададзена лічбамі 1/2,8; 1/4; 1/5,6; 1/8; 1/11. Для зручнасці на лімбе аб'ектыва прыведзены не дробы, а лічбы —2,8; 4; 5,6; 8; 11. Дыяфрагміраваць — значыць змяншаць размеры адтуліны, хоць пры гэтым вы ставіце насупраць рыскі большую лічбу. І велічыня вытрымкі пазначана не дробамі 1/30, 1/60, 1/125, 1/250 с, а лічбамі 30, 60, 125, 250. Змяншаючы велічыню вытрымкі, вы ставіце на лімбе вялікую лічбу. Суседнія значэнні па шкале вытрымак і шкале дыяфрагмы адрозніваюцца ў два разы. Таму, узяўшы суседняе значэнне дыяфрагмы, — скажам, павялічыўшы яе, і суседняе значэнне вытрымкі ў бок змяншэння, мы пакінем дозу святла без змянення.

Экспазіцыя залежыць ад яркасці асвятлення і святлоадчувальнасці фотаплёнкі. Каб атрымаць нармальны негатыў, трэба для гэтага асвятлення і канкрэтнага тыпу плёнкі дакладна адмераць колькасць святла. Гэта дазіроўка ажыццяўляецца выбарам вытрымкі і дыяфрагмы. Яны хутка і дакладна разлічваюцца па фотаэкспанометры ці па табліцах. Камера-аўтамат робіць гэты разлік сама.

21

АРАНЖАРЭЯ Ў ПАКОІ

Як паліваць пакаёвыя расліны?

Калі расліна пасаджана ў вялікую кадку, стары, добра развіты экземпляр можна паліваць прыкладна раз у тыдзень, а малады экземпляр у маленькім гаршку трэба паліваць штодзённа. Чым цяплей у пакоі, тым часцей трэба паліваць. Вясной і летам іх паліваюць больш, зімой жа многія расліны можна трымаць пры невысокай тэмпературы і паліваць вельмі рэдка. Гэта датычыць альяса (алоэ), агавы і многіх іншых сукулентаў. Вада для палівання павінна суткі пастаяць у пакоі. Паліванне халоднай вадой можа прывесці да ахаладжэння і загнівання каранёў. Паліваць лепш, трымаючы лейку невысока, так, каб вада не трапляла на лісце і сцяблiны. Яна павінна прамачыць зямлю і прайсці на паддон. Лішнюю ваду трэба зліць. Паліваць знізу, з паддона, можна расліны, у якіх моцна развітое лісце з сакавітымі чаранкамі, напрыклад цыкламены. Вельмі карысна паліваць расліны дажджавой ці снегавой вадой, можна выкарыстаць ваду, якая ўтвараецца пры размарожванні халадзільніка. Не забывайце пра «сухое паліванне» — рэгулярнае рыхленне зямлі ў гаршку.

НАРОДНЫ ЛЯЧЭБНІК

Скура

Для паляпшэння стану скуры і лячэння скурных захворванняў карысныя ванны. Рэкамендуем тры віды ваннаў.

Першая асабліва добрая пры гусінай скуры і арагавенні эпідэрмісу. Яе робяць з дабаўленнем крухмалу (паўкілаграма бульбянога крухмалу ці густога адвару аўсяных камякоў) і адной сталовай лыжкі хвойнага экстракту. Пасля ванны добра ўцерці ў яшчэ вільготную скуру пажыўны крэм ці касметычнае малачко.

Травяная ванна рэкамендуецца пры тлустай себарэі, струпах, вуграх і да т. п. Яе можна прымаць некалькі дзён запар, але дастаткова і раз у тыдзень. Вазьміце 25 г зярнят ядлоўцу, 25 г кветак лаванды, 50 г ліпавага цвету, 50 г чабару, 50 г перцавай мяты, 25 г святаянніку і 25 г рамонку. Травы пакладзіце ў марлевы мяшочак і апусціце яго ў посуд, заліце 2 літрамі вады і пракіпяціце на моцным агні. Затым на невялікім агні патрымайце каля 30 мінут. Адвар выліце ў ванну.

22

Ласьён для твару

Для тлустай скуры

Агуркі пачысціць, дробна парэзаць, заліць гарэлкай (1:1). Флакон шчыльна закрыць коркам і паставіць на сонца. Праз 12—14 дзён працадзіць.

Для сухой скуры

1 чайную лыжку разагрэтага мёду, 1 чайную лыжку лімоннага соку і 1/2 чайнай лыжкі гліцэрыны. Размяшаць у 1/2 шклянкі мінеральнай вады.

Увільгатняючы ласьён

1/4 шклянкі малака размяшаць з 1 чайнай лыжкай мёду і 1/2 чайнай лыжкі гліцэрыны.

Ласьёны захоўваць у халадзільніку. Праціраць твар раніцай і ўвечары.

ВАШ САД І АГАРОД

Салата расце на акне

Якую агародніну, апрача агуркоў, можна вырошчваць зімой у пакоі? Як стварыць на падаконніку зялёны канвеер жывых вітамінаў? Аб гэтым расказвае старшы навуковы супрацоўнік лабараторыі агародніцтва Сельскагаспадарчай акадэміі імя К. А. Ціміразева Мікалай Рыгоравіч ВАСІЛЕНКА.

Лягчэй за ўсё вырошчваць у пакоі вострую і салатную агародніну: пятрушку, сельдэрэй, крэс-салату, кроп, паржу, фенхель і інш. Але калі добра асвоіць пакаёвую культуру нават адной-дзвюх агароднінных раслін, можна ўсю зіму збіраць зялёны ўраджай.

Зялёную агародніну можна вырасціць, сеючы яе насеннем. Але можна асвоіць так званую выганку зеляніны, калі выкапаныя позняй восенню карэнішчы або караняплоды двухгадовай і шматгадовай агародніны саджаюць у скрыню і пераносяць у цяпліцу, у падвал або ў пакой. Пры пэўных умовах у караняплода або ў карэнішча адрастаюць сцябло, лісты, почкі, якія мы ўжываем у ежу.

Таму, хто заводзіць у кватэры зімовы агарод, трэба абавязкова адпаведна настроіцца: кожная расліна — жывы арганізм, любіць догляд, падыход, увагу. На падаконніку, дзе расце агародніна, для кожнага віду раслін важна стварыць патрэбныя яму ўмовы, мікраклімат. У адным выпадку для ўвільгатнення паветра трэба паставіць на ацяпляльную

23

батарэю талерку з вадой; у другім — уключыць электрычную лямпачку дзённага святла... Каб ад акна не толькі не дзьмула, але і не цягнула ад шкла холадам, трэба зверху ўмацаваць празрыстую плёнку, каб у патрэбныя моманты спускаць яе, адгароджваючы кволыя расткі ад самага лёгкага ветрыка. У другім выпадку, наадварот, плёнкай трэба адгарадзіць растучую агародніну ад пакаёвай «спякоты», ад блізкай ацяпляльнай батарэі, каб стварыць на падаконніку «прахалоду». Усе маладыя расліны — адны вялікія, другія меншыя — баяцца скразнякоў і могуць ад іх загінуць.

Градка на талерцы. З насення лёгка вырошчваць на падаконніку крэс-салату.

У гэтай вострай расліны шмат вітаміна С, ёсць і ёд і іншыя рэчывы, якія цэняць медыкі. Сок з лісцяў крэс-салаты, як і само лісце, прымяняюць як прафілактычны і лекавы сродак супраць авітамінозу і малакроўя. Ну, а ва ўжытку гэтая салата добрая як прыправа да любой самай няхітрай яды: да супа, кашы, мясной катлеткі, бульбы, рыбы... Насенне крэс-салаты, стоўчанае ў парашок, замяняе гарчыцу.

Насенне крэс-салаты сейце або ў неглыбокую скрынку з невысокім слоем зямлі (каля пяці сантыметраў), або зусім без глебы — на порыстую вільготную тканіну, якая добра ўтрымлівае ваду. Прыдатныя для гэтага фільтравальная папера, папяровая сурвэтка, кавалак лямцу або фланелі. Перш чым сеяць насенне, пакладзіце вільготную тканіну на плоскую талерку тыпу падноса. Насенне сейце густа (100 грамаў на квадратны метр). Талерку з пасеяным насеннем пастаўце ў цёплае цёмнае месца, а калі пакажуцца расткі — на падаконнік.

Для маладых раслін крэс-салаты патрэбна тэмпература не вышэй пятнаццаці градусаў цяпла, але і не ніжэй прыкладна васьмі (крэс-салата мае патрэбу ў тым, каб падаконнік адгарадзіць плёнкай ад пакоя). Каб не перасохлі карані, не забывайце тканіну, на якой расце салата, пастаянна апырскваць вадой. Абавязкова кожны дзень паварочвайце талерку з салатай то адным, то другім бокам да святла.

Праз два-тры тыдні, калі догляд быў добры, расткі падымуцца сантыметраў на пяць-восем. Час збіраць ураджай.

У англійскай кнізе Т. Бігса «Агароднінныя культуры» сказана, што крэс-салату можна сеяць у пакоі ў сумесі з насеннем гарчыцы. Гарчыцу можна замяніць рэпай. Цёмна-зялёныя маладыя лісты рэпы прыгожыя і прыемныя на смак.

Гэтая салата добрая для культуры на падаконніку не толькі таму, што яна хутка расце, — гэтая расліна амаль нічым не хварэе, на яе вельмі рэдка нападаюць шкоднікі. Сейце агародніну праз кожныя тыдзень-два. Вось вам і вітамінны канвеер.

24

РозгАЛАС

НЕ ГУЛЯЙЦЕ Ў «ЛЯЛЬКІ», МУЖЫКІ

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ (У. Пернікаў). Варта было толькі мазыранцы Н. Шапурка прыехаць у абласны цэнтр і даць аб'яву аб тым, што яна прадае дарагія [illegible], як зараз жа з'явіліся пакупнікі — два сімпатычныя каўказцы. Без усялякіх прыцэньванняў, яны заплацілі жанчыне 14 тысяч рублёў і зніклі.

Калі ж праз некаторы час высветлілася, што грошы, то выявілася, што ёй... пасунулі самую звычайную «ляльку».

Замест дамоўленых 22,5 тысячы рублёў не атрымаў (таксама ад каўказца) і жыхар Гродна С. Ш., які каля універмага «Гомель» прадаў 30 пар імпартных джынсаў. Калі ж выявілі падман, тых і след прастыў.

Ці не валодаюць ашуканцы нейкім гіпнозам, што так спрытна абводзяць вакол пальца людзей? — пацікавіўся я ў следчага Уладзіміра Пабядзінскага.

— Дзе там, — быў адказ.— Справа тут у іншым. Пакупнік звычайна ўкладае грошы ў цэлафанавы пакет, кашалёк ці нешта іншае і аддае іх прадаўцу. Той пералічвае іх і забірае сабе. Але праз некаторы час пакупнік знаходзіць прычыну для таго, каб хоць як-небудзь дакрануцца да гэтага пакунка (ключ ад кватэры, здаецца, пакінуў там, ці «візітку» і да т. п.). Даверлівы гаспадар ідзе насустрач, дазваляе праверыць пакунак. Вось у гэты момант і адбываецца падмена грошай «лялькай», якая знешне нічым не адрозніваецца ад першага пакунка. Усё робіцца непрыкметна, нібы фокус. Чытачам «Звязды», калі яны апынуцца ў ролі прадаўцоў у такой сітуацыі, раю ўважліва пералічваць грошы. У такім выпадку падман выявіцца адразу ж.

КОЛЬКІ КАШТУЕ МАГАЗІН?

БРЭСТ (Ю. Фёдарава). Адказ на гэтае пытанне даў аўкцыён, які правялі ў горадзе. Арэнда на пяць гадоў аднаго з гандлёвых памяшканняў у цэнтры горада каштавала пакупніку больш за пяцьсот тысяч. Усе сродкі ад гэтай здзелкі пойдуць на дабрачынныя мэты.

На пяць гадоў прададзена яшчэ адно гандлёвае памяшканне. Праўда, не ў цэнтры, а на ўскраіне. Гэта абышлося таксама ў «кругленькую» суму: 300 тысяч рублёў. Пакупнік [illegible] палічыў, што ўскраіна, але непадалёку ад пагранпераходу ў Польшчу, — таксама [illegible]. Стратным магазін не будзе.

КАМЕНТАРЫІ, САПРАЎДЫ, ЗАЛІШНІЯ

Раніцай супрацоўнікамі дзяжурных нарадаў УУС Мінгарвыканкома Першамайскага і Фрунзенскага РАУС у адным з дамоў па праспекце Ф. Скарыны быў затрыманы жыхар Рэспублікі Арменія 34-гадовы Л., які падазраваецца ў учыненні цяжкага злачынства. Папярэдне ўстаноўлена, што ён 27 і 29 снежня мінулага года ў кватэры непрацуючай мінчанкі К. забіў гаспадыню і яе знаёмую, пасля чаго, расчляніўшы трупы нешчасных жанчын, частку цел вывез і выкінуў у кантэйнер для смецця. Рэшткі забітых былі вывезены на звалку на тэрыторыі Мінскага раёна, дзе іх 4 студзеня знайшлі. Трое сутак працягвалася напружаная работа супрацоўнікаў крымінальнага вышуку і следчых сталічнай міліцыі, выстаўляліся і правяраліся дзесяткі версій, пакуль, нарэшце, не была знойдзена правільная.

Па зразумелых прычынах мы пазбаўлены пакуль магчымасці расказаць пра гэтае страшнае злачынства больш падрабязна, але пасля заканчэння следства абавязкова вернемся да гэтага жудаснага выпадку. Аднак некаторыя ўрокі трэба атрымаць ужо сёння. Мы неаднаразова пісалі пра тыя беды і клопаты, што прыносяць нам іншагароднія грамадзяне, многія з якіх прыязджаюць у Мінск, на жаль, не для азнаямлення са славутасцямі сталіцы Беларусі. Тым не менш сярод мінчан ёсць немала бесклапотных людзей, якія ахвотна прымаюць за салідную, натуральна, плату да сябе на кватэру зусім незнаёмых, выпадковых людзей. Часта гэта заканчваецца аграбленнем, кватэрным крадзяжом, згвалтаваннем, збіццём гаспадароў, а іншы раз, як бачым, нават забойствам. Каментарыі, мяркуем, залішнія.

Наркасіндыкат на кватэры

Супрацоўнікі міліцыі знайшлі ў кватэры дырэктара аднаго з малых прадпрыемстваў наркатычную сыравіну і кампаненты для яе перапрацоўкі [illegible]. Удалося таксама затрымаць двух жыхароў г. Данецка (Рэспубліка Украіна) і жыхара г. Нафтаюганска Цюменскай вобласці, якія, мяркуюць, маюць прамое дачыненне да гэтай падпольнай вытворчасці. Усе чацвёра затрыманых у апошні час у міліцэйскіх зводках упаміналіся па наркотыках. Відаць, мы стаім перад новай небяспечнай праблемай — распаўсюджваннем у Беларусі наркаманіі.

Трапіў як мыш у пастку

МІНСК. (У. Стральскі). Нехта Фейзулаеў кваліфікавана вадзіў за нос давярлівых жанчын. Абяцаў жаніцца і трымаў сваё слова. Але праз нейкі час знікаў у невядомым кірунку.

Як жа яму ўдавалася «жаніцца» з чарговай ахвярай, не развёўшыся з папярэдняй? Выкарыстоўваў просты прыём — «губляў» пашпарт. У новым дакуменце штамп аб рэгістрацыі шлюбу [illegible] з Азербайджана, а з мінчанкай. [illegible] Фрунзенскага [illegible] міліцыі Алены Цялюк і Тамары Сойка.

ВЯЛІКАЕ АГРАБЛЕННЕ

Пра танкі АНТа, пра «140 мільярдаў Фільшына» — ведаюць усе. Таму што гэтыя здзелкі былі сарваны. Таму што іх зрывалі, наладжваючы ўсялякі раз грандыёзны скандал. Але калі здзелка ўдаецца — шуму не бывае. Бывае ціхая радасць у вузкім коле.

У Швейцарыі я аднойчы ў цёмным завулку пачуў размову двух людзей. Твараў не бачыў, імёнаў не ведаю. Таму... ўсё, што я цяпер раскажу, — будзем лічыць, мне прысніласа.

Гаворка ідзе аб сур'ёзных грашах.

У даным выпадку — аб суме парадку 10—12 мільярдаў долараў.

Усяму свету вядомы скандал, які многія называлі «справай Фільшына». Спроба прадаць 140 мільярдаў рублёў за 7 мільярдаў долараў, якая не ўдалася.

Не ўдалася не таму, што зацікаўленыя бакі ў апошні момант адмовіліся ад аперацыі. Яна была сарвана звонку. Трэцяй сілай. Кажуць, аперацыю сарваў КДБ. Але гэта здаецца пераканаўчым толькі на першы погляд.

Але пакінем няўдалую гісторыю пра 140.000.000.000. Пяройдзем, нарэшце, да ўдалай гісторыі пра 160.000.000.000. Яна адбылася да скандалу імя Фільшына. 160.000.000.000 рублёў былі прададзены па цане 15—16 рублёў за долар. Менавіта таму, што аперацыя ўдалася (напалавіну ўдалася, як вы хутка ўбачыце), пра яе ніхто нічога не чуў.

Абедзве здзелкі: 160 мільярдаў і 140 мільярдаў — гэта дзве часткі адной здзелкі.

Ідэя: прадаць 300 мільярдаў рублёў за 18—20 мільярдаў долараў. Што дае яе рэалізацыя?

1) Краіна пазбаўляецца ад «лішніх» драўляных грошай;

2) на долары купляюцца тавары і харчаванне і

3) рынак рэзка і даволі працяглы час насычаецца.

Што ж адбываецца далей? Гэта проста. Грошай стала мала, тавараў стала многа. Рубель імгненна падняўся, замацаваўся, стаў канверсуемым.

Выгада для нас — відавочная.

А што ж з тымі ёлупамі, якія за долары купяць 300 мільярдаў «драўляных»?

О, яны зусім не ёлупы. Так, яны купілі 300 мільярдаў паперак, але менавіта ў выніку гэтага паперкі імгненна падскочылі ў цане. Разоў так у пяць— як мінімум. І, значыць, купленая рублёвая маса аб'ёмам у 300 мільярдаў «пацяжэла» ў пяць разоў.

Дзве неабходныя ўмовы такой аперацыі: абсалютная сакрэтнасць і — наяўныя. Прасочацца інфармацыя — людзі заціснуць рублі ў чаканні змянення курсу. Нельга апераваць і безнаяўнымі банкаўскімі дакументамі — здзелка будзе зафіксавана — інфармацыя ўцячэ. Патрэбны былі сапраўдныя, не фальшывыя, але і нідзе не зафіксаваныя рублі. Не тыя, што былі ў абарачэнні і «наслядзілі», іх знікненне схаваць немагчыма. Такія — чыстыя — грошы былі надрукаваны і сканцэнтраваны ў суме 160 мільярдаў рублёў.

Разважаючы тэарэтычна, такое здольныя арганізаваць толькі прэм'ер-міністр (тады Рыжкоў) і міністр фінансаў (тады Паўлаў). Ці можна схаваць такую аперацыю ад прэзідэнта? Не мне меркаваць.

У дзень «Х» ваенныя самалёты пачалі перакідку мяшкоў з грашамі ў Швейцарыю. З другога боку, таямнічая сіла, выкарыстоўваючы пасрэднікаў і падстаўных асоб (у прыватнасці, здаецца, паўднёва-афрыканскую фірму), прывезла ў Швейцарыю 10—12 мільярдаў долараў.

Здзелка адбылася. Але гэта была толькі палавіна (53 працэнты) усёй аперацыі. Хто сарваў яе на паўдарозе? Навошта? Чаму? Адказу ў мяне няма, але ёсць метад: шукай, каму выгадна.

Заходні пакупнік — накалоўся. Павышэння рубля не адбылося. Купленыя 160 мільярдаў засталіся «драўлянымі».

Засталіся? Ды дзе там! Дрэва — гарыць. Каб знішчыць усе сляды здзелкі, трэба было знішчыць прададзеныя 160 мільярдаў рублёў. А як, калі яны ўжо ў Швейцарыі? Вельмі проста— аб'явіць іх фальшывымі.

Кажуць (падкрэсліваю: «кажуць» — і не пытайце хто), нібыта ў Англіі была спешна арганізавана фабрыка па вырабу фальшывых рублёў. Імі запалалі Еўропу. А потым...

А потым учарашні міністр фінансаў раптам стаў прэм'ер-міністрам і аб'явіў аб мафіі, якая скапіла мільярды ў швейцарскіх банках для падрыву нашай эканомікі, аб тым, што ледзь ці не ўсе гэтыя мільярды — фальшывыя, і — аб замене 50- і 100-рублёвых купюр.

Так, купленыя заходнім партнёрам 160 мільярдаў рублёў ператварыліся ў макулатуру. У попел. А вось заплачаныя за рублі 10 мільярдаў долараў ужо спакойна ляжалі на чыхсьці рахунках. Мільярды долараў не пайшлі на чаканае паляпшэнне жыцця 300 мільёнаў савецкіх людзей. Мільярды долараў леглі вялікім гарантам чыйгосьці будучага жыцця, свабоды і дабрабыту.

Пагадзіцеся, калі ў чалавека на рахунку ёсць пара мільярдаў долараў, яго не могуць на працяглы час пасадзіць у турму.

Нават за спробу дзяржаўнага перавароту.

Аляксандр МІНКІН.
«Столица».

ЗАМЕЖЖА

ШУКАЙЦЕ ЖАНЧЫНУ ВА ... УРАДЗЕ

Прэзідэнт Джордж Буш назначыў міністрам гандлю ЗША Барбару Фрэнклін, якая ўзначальвае цяпер адну з аўтарытэтных вашынгтонскіх кансультацыйных фірм і ўжо многія гады прымае актыўны ўдзел у дзейнасці рэспубліканскай партыі. Яна павінна змяніць на гэтай пасадзе Роберта Мосбакера, нядаўна назначанага Дж. Бушам кіраўніком сваёй перадвыбарнай кампаніі.

Барбара Фрэнклін закончыла Гарвардскі універсітэт, стаўшы адной з першых жанчын, атрымаўшых дыплом спецыяліста ў галіне кіравання і бізнесу ў гэтай прэстыжнай навучальнай установе ЗША.

САМАРАНЧ ЕДЗЕ Ў МАСКВУ

МАДРЫД. «Да сённяшняга дня паведамленні аб удзеле былога СССР у Алімпійскіх гульнях у Барселоне былі супярэчлівымі. Але сёння я магу сцвярджаць, што ў Альбервілі і ў Барселоне былы СССР будзе прадстаўлены аб'яднанай камандай», — заявіў у сераду прэзідэнт Міжнароднага алімпійскага камітэта Хуан Антоніо Самаранч. Пра гэта паведамляе агенцтва Франс Прэс.

КРЫВАВЫЯ МУЛЬТЫКІ

МАДРЫД. Толькі за адзін тыдзень жыхары Іспаніі з экранаў сваіх тэлевізараў назіраюць 660 сцэн насілля агульнай працягласцю 838 мінут, у час якіх было забіта 440 чалавек. Да такога выніку прыйшлі журналісты сталічнай газеты «Дыарыа-16» пасля прагляду ўсіх перадач пяці вядучых праграм Іспанскага тэлебачання.

Мэтай даследавання быў не толькі механічны падлік колькасці забойстваў. Праведзены журналістамі аналіз паказвае, што найбольшая колькасць жорсткіх сцэн утрымліваецца ў кінафільмах ЗША і мультыплікацыйных фільмах японскай вытворчасці, а асноўным спажыўцом гэтай кінапрадукцыі становяцца, як гэта ні сумна, дзеці і падлеткі. Менавіта ў той час, калі ля экранаў тэлевізараў збіраецца большая частка дзіцячай аўдыторыі — ад 17 да 19 гадзін, — перадачы адрозніваюцца найбольшай агрэсіўнасцю.

ГІНУЦЬ ДЭЛЬФІНЫ

АФІНЫ. 180 мёртвых дэльфінаў знайшлі за мінулыя два месяцы на марскім узбярэжжы ў паўночнай частцы Эгейскага мора. Загінуўшых жывёлін знаходзяць на астравах і на ўзбярэжжы ў іншых частках Грэцыі. Астравы Радос і Крыт, з трывогай паведамляе сёння газета «Кацімерыні», ператварыліся ў сапраўдныя «могільнікі» дэльфінаў.

ШТО ЎСТАНОВІЦЬ СУД?

САФІЯ. Раніцай 8 студзеня пачаўся судовы працэс над былым кіраўніком балгарскай разведкі генералам Уладзімірам Тодаравым, які абвінавачваецца ў знішчэнні дасье Георгія Маркава — балгарскага пісьменніка-эмігранта, які, згодна з распаўсюджанай версіяй, быў забіты ў 1978 годзе ў Лондане пры дапамозе спецыяльнага ўстройства, уманціраванага ў парасон.

Згодна з зачытаным сёння абвінаваўчым заключэннем, адзначае агенцтва БТА, У. Тодараў, «злоўжываючы сваім службовым становішчам, знішчыў сакрэтныя даныя аб асобе Георгія Маркава». Працэс праходзіць пры зачыненых дзвярах. У выпадку, калі генерал Тодараў будзе прызнаны вінаватым, ён можа быць прысуджаны да пазбаўлення волі тэрмінам да 8 гадоў.

БелаПАН ПАВЕДАМЛЯЕ:

16 падводных лодак для Беларусі

Сесія Вярхоўнага Савета Беларусі, якая працягвае сваю работу пасля калядных канікулаў, разгледзіць і пытанні ваеннага будаўніцтва. У ліку іх, як чакаецца,— стварэнне паўнацэннага міністэрства абароны рэспублікі, перавод размешчаных на яе тэрыторыі войск пад юрысдыкцыю Беларусі, права ўласнасці на армейскую маёмасць.

Зыходзячы з даных, апублікаваных нядаўна газетай «Известия», і ў адпаведнасці з доляй Беларусі ў валавым нацыянальным даходзе СССР, народны дэпутат Уладзімір Заблоцкі падлічыў, на якую менавіта частку ўласнасці былой Савецкай Арміі мае права наша рэспубліка. Гэта амаль 60 міжкантынентальных балістычных ракет, 40 балістычных падзяляючыхся ракет з падводных лодак, 7 стратэгічных бамбардзіроўшчыкаў, 350 самалётаў франтавой авіяцыі, 2.700 танкаў, 3.200 БМП і БТР, каля 3 тысяч артылерыйскіх ствалоў, 5 атамных і 11 ядзерных падводных лодак, 7 буйных караблёў, уключаючы авіяносцы.

— Мы не сцвярджаем, што нам так ужо неабходна ўсё гэта,—удакладняе У. Заблоцкі.—Але тая зброя, тая тэхніка, якія размешчаны на тэрыторыі Беларусі, у большасці павінны ёй і належаць. Бо размова не проста пра зброю, але і пра яе кошт. Адзін авіяносец, напрыклад, «цягне» ажно на 20 мільярдаў долараў...

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

БІ-БІ-СІ

* У лідэраў апазіцыі розныя погляды на будучыню Грузіі. Іасіліані лічыць, што ваенныя павінны быць на чале ўлады да таго часу, пакуль выспеюць умовы для яе перадачы цывільнаму ўраду. Вызначаць гэты момант, напэўна, будуць самі ваенныя. Другі лідэр, Кетавані, заявіў, што ён хацеў бы перадаць уладу цывільнай адміністрацыі як мага хутчэй. Але відавочна сёння і тое, што ў Грузіі ніхто не ведае, як перажыць вынікі таталітарнага рэжыму Гамсахурдыя. Па вуліцах разгульваюць маладыя людзі, якія з задавальненнем пахваляюцца зброяй. У Тбілісі знойдзены дакументы, якія сведчаць аб сур'ёзным псіхічным захворванні Гамсахурдыя. Ён заявіў у Арменіі, што яго скінулі бандыты, зладзеі і спекулянты былой партыйнай мафіі. Ёсць меркаванне, што скінуты прэзідэнт вернецца у Заходнюю Грузію, дзе ён карыстаецца падтрымкай, і паспрабуе там узняць узброены мяцеж.

* На наступным тыдні павінен адбыцца з'езд прадстаўнікоў розных родаў войск былой Савецкай Арміі. Чакаецца, што на ім ваенныя будуць патрабаваць ад палітыкаў пэўных рашэнняў наконт далейшага лёсу Узброеных Сіл. Былы начальнік Генштаба Лобаў сказаў, што армія трапіла ў смешнае становішча, бо не ведае, каму падпарадкоўвацца.

* Былы заходнегерманскі канцлер Брандт выступіў з ініцыятывай па Афганістану. Ён прапануе звесці разам у Боне прадстаўнікоў розных варожых фракцый з мэтай мірных перагавораў. На іх будзе запрошаны былы кароль Афганістана.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

* Група заходніх экспертаў правяла ў Вашынгтоне сустрэчу ў рамках падрыхтоўкі міжнароднай канферэнцыі па каардынацыі дапамогі краінам былога СССР. У ёй удзельнічалі прадстаўнікі Канады, Японіі, Венесуэлы і іншых краін. На канферэнцыі будуць абмяркоўвацца пытанні экстранных паставак паліва, прадуктаў харчавання і медыкаментаў. Канферэнцыя, ініцыятарам якой з'яўляюцца ЗША, пачне работу 22 студзеня г. г.

* Заходнія аналітыкі вельмі сумняваюцца ў тым, што югаслаўскі самалёт памылкова збіў верталёт з міжнароднымі назіральнікамі за ходам перамір'я паміж Сербіяй і Харватыяй. На верталёце былі добра бачны і вялікія апазнавальныя знакі. Гэта наўмысная акцыя цёмных і невядомых пакуль сіл.

* Кіраўніцтва польскага прафсаюзнага аб'яднання «Салідарнасць» заклікала правесці ў панядзелак папераджальную аднагадзінную агульнанацыянальную забастоўку супраць росту цэн на электрычнасць, газ і цэнтральнае ацяпленне.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

«ДАМОКЛАЎ МЕЧ НАД ВАМІ НЕ ВІСІЦЬ»,

— сказаў С. Шушкевіч воінам славутай дывізіі

8 студзеня Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь амаль цэлы дзень правёў з ваеннымі — спачатку ён сустрэўся з афіцэрамі ўпраўлення БВА і Мінскага гарнізона, а вечарам — з воінамі Іркуцка-Пінскай гвардзейскай мотастралковай дывізіі.

С. Шушкевіча тут сустрэлі хлебам-соллю, ён пабываў у казармах, пагутарыў з салдатамі-беларусамі, якія толькі што прызваліся на службу, паглядзеў, як трэніруюцца «спецназаўцы». А затым адбылася сустрэча ў Доме афіцэраў. Адкрываючы яе, Станіслаў Станіслававіч адзначыў, што ў адрозненне ад таго прыкрага здарэння ў Мінску, тут ён мае справу з сапраўднымі ваеннымі інтэлігентамі, гэта вельмі прыемна ўсведамляць.

Пытанняў у арміі сёння багата, сказаў Старшыня Вярхоўнага Савета, але вырашыць іх можна толькі тады, калі мы разбярэмся з эканамічнымі праблемамі. А пакуль што трэба спакойна рэарганізоўваць старыя армейскія структуры. Члены Садружнасці ўжо дамовіліся, што да канца лютага Галоўнакамандуючым будзе прапанавана схема рэарганізацыі арміі, якая ў поўнай меры стасавалася б з законамі ўсіх дзяржаў, што ўваходзяць у Садружнасць. Між тым, генерал Лобаў, выступаючы нядаўна па тэлебачанні, прапанаваў, як яму здалося, самае простае вырашэнне гэтай праблемы: рэспублікі, што ўвайшлі ў СНД, бяруць пад сваю юрысдыкцыю тыя воінскія фарміраванні, якія знаходзяцца на іх тэрыторыі. Што гэта значыць — тлумачыць многа не трэба. Дзяржавы будуць заведама пастаўлены ў нераўнапраўнае становішча. Ні для кога не сакрэт, сказаў С. Шушкевіч, што на тэрыторыі Беларусі шчыльнасць ваеннаслужачых у два разы большая, чым у цэлым на тэрыторыі былога СССР. Дык што, узяць іх усіх пад сваю апеку? Не пацягнем! Гэта зразумела. Дзяржаве — Рэспубліцы Беларусь — такая шматлікая армія не патрэбна. Разам з тым раздаюцца і такія заклікі: разагнаць гэтае войска. Зноў жа пытанні: каго разагнаць? Тых людзей, якія атрымалі добрую адукацыю, якія прысягнулі сваёй Радзіме і верна ёй служылі? Вельмі далікатнае пытанне. І вырашыць яго ў адзіночку мы, беларусы, не зможам. Скажам прама: тая ж Расія зацікаўлена ў тым, каб яе заходняя граніца была дастойна абаронена. Значыць, многія часці, якія знаходзяцца на нашай тэрыторыі, абараняюць не толькі Беларусь, але і Расію. Вось таму палітыкі — беларускія і расійскія — павінны шукаць разам шляхі вырашэння праблем: узбраення, забеспячэння і г. д.

Аб беларускім войску. Разглядаючы гэтае пытанне, Станіслаў Шушкевіч нагадаў, што ў нашым канстытуцыйным законе — Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце — запісана, што Беларусь імкнецца стаць нейтральнай дзяржавай, не ўваходзіць ні ў якія ваенныя саюзы, быць бяз'ядзернай зонай. Неабходна стварыць тут, у цэнтры Еўропы, зону, якая спрыяла б міру і бяспецы на ўсім кантыненце. Але ж усё сказанае не азначае, што гэтага можна дасягнуць праз тыдзень, месяц, год. Аднак рухацца ў такім напрамку мы будзем цвёрда. Сёння ж нам патрэбна ўласная армія. Гэта мая асабістая думка, сказаў С. Шушкевіч. Думаю, што беларускае войска можа быць створана на базе БВА. Рэспубліканскае Міністэрства па справах абароны зоймецца распрацоўкай неабходнай канцэпцыі. Не выключана, што камандаванне акругі прадставіць сваё вырашэнне праблемы, а ўжо Вярхоўны Савет у стане сам ацаніць перавагі таго ці іншага варыянта.

Што ж датычыць таго, каму прысягаць цяпер ваенным, то тут няма праблемы, запэўніў афіцэраў кіраўнік беларускага парламента. Галоўнае, што вы прысягаеце на вернасць Канстытуцыі, народу, законна выбранай уладзе.

Рэарганізаваўшы Узброеныя Сілы, ці не атрымаецца так, што вялікая колькасць афіцэраў апынецца за бортам арміі? Тут сапраўды ёсць над чым задумацца. Сёння ж я магу запэўніць вас, сказаў С. Шушкевіч, што дамоклаў меч над вашымі галовамі не вісіць. Вашы цяжкасці — цяжкасці ўсяго народа, і палітыкам прыйдзецца разбірацца з імі ў комплексе. Тут магчымы два варыянты: тыя, хто трапіць пад скарачэнне ў Беларусі, змогуць прадоўжыць службу ў іншай акрузе. І другі — пераарыентацыя. Не выключаецца і такі варыянт, што на нашай тэрыторыі па дагавору могуць знаходзіцца воінскія часці той жа Расіі і там таксама можна будзе праходзіць службу.

Цікавіла афіцэраў і такое пытанне, як пенсійнае забеспячэнне тых, хто служыў у іншых рэгіёнах былога СССР і пераехаў жыць у Беларусь. Гэта абавязкова будзе вырашана ў рамках Садружнасці, — сказаў С. Шушкевіч. Падстаў для турбот тут няма.

І нарэшце пытанне аб мове. Дактрына і канцэпцыя развіцця Узброеных Сіл Беларусі павінна прадугледжваць вырашэнне і гэтага пытання. Трэба толькі адзначыць, што ніякай пагрозы для патрыятызму ваеннаслужачых — расійскага ці, скажам, украінскага, — не можа быць. Запас бяды не чыніць. Будзеце ведаць нашу мову, зазначыў С. Шушкевіч, — станеце багацейшымі!

У сустрэчы прыняў удзел таксама камандуючы войскамі Беларускай ваеннай акругі генерал-палкоўнік А. Кастэнка.

А. СЛАНЕЎСКІ.

АЗБУКА ЛЕКАВЫХ РАСЛІН

Вішня

Пасля яблыні ў нашай краіне гэта другое па распаўсюджанасці пладовае дрэва.

Плады вішні ўтрымліваюць цукар, пекцін, арганічныя кіслоты (у асноўным яблычную і лімонную), дубільныя рэчывы, вітаміны С, В, РР, карацін, фоліевую кіслату, мінеральныя рэчывы: калій, жалеза, магній і асабліва шмат медзі, антыкаагулянты (аказваюць станоўчы эфект пры тромбафлебітах) і іншыя рэчывы.

Прымяняюць вішню ў сырым, сушаным і кансерваваным выглядзе. Яна паляпшае апетыт, валодае антысептычнымі ўласцівасцямі, аказвае адхарквальны эфект (у сувязі з чым вішню выкарыстоўваюць пры захворваннях верхніх дыхальных шляхоў).

З вішні можна гатаваць сок і напіткі. Прывядзём тут рэцэпт аднаго з іх, называемага «вішанька»: вішнёвы сок з мякаццю — 50 г, ахаладжанае малако — 80 г, цукровы сіроп — 20 г.

Лісце вішні прымяняюць пры квашэнні і марынаванні агародніны.

У народнай медыцыне ў якасці мачагоннага сродку выкарыстоўваецца адвар вішнёвых пладаножак. Для яго прыгатавання бяруць чайную лыжку сухіх здробненых пладаножак, заліваюць шклянкай вады, гатуюць 15 мінут, настойваюць і працэджваюць. Прымаюць адвар па сталовай лыжцы 3—4 разы на дзень пры ацёках.

Вольха

Добра вядомы сродак нашай нацыянальнай і французскай народнай медыцыны. Кара, якая выкарыстоўваецца ў выглядзе адвару для паласкання рота пры ангіне і фарынгіце, валодае бактэрыцыдным дзеяннем, дзякуючы чаму ёю таксама лечаць запаленчыя захворванні скуры, варыкозныя раны і апёкі шляхам непасрэднага прыкладвання. Пры рэўматызме і прастудных захворваннях хвораму раяць спаць на лісцях клейкай вольхі. Вадзяны адвар з кары (15 грамаў на шклянку вады) па сталовай лыжцы 3—4 разы на дзень лічыцца адным з эфектыўных сродкаў пры энтэракаліце. Шышкі вольхі выклікаюць паніжэнне тэмпературы цела і таму іх выкарыстоўваюць пры лячэнні малярыі. У гэтым выпадку 30 грамаў тоўчаных шышак заліваюць шклянкай белага віна, вытрымліваюць 6—8 гадзін і раніцай даюць поўнасцю выпіць. Зрэшты, калі ў вас кровяточаць дзясны, раім

зрабіць адвар (5 грамаў кары на шклянку вады). Палашчыце гэтым сродкам рот праз кожныя дзве гадзіны, і прыкрая надакучлівасць знікне, як знікнуць і пахі.

РОЛІ ВЫКОНВАЮЦЬ... МУЖ І ЖОНКА

Спецыялісты лічаць, што...

...Істотны ўплыў на стабільнасць сям'і аказвае працягласць дашлюбнага знаёмства. Шлюбы, заключаныя пасля кароткага ці, наадварот, занадта доўгага перыяду знаёмства, менш трывалыя. У першым выпадку адбіваецца недастатковае веданне адзін аднаго, у другім —зніжэнне эмацыянальных адносін.

...Ідэальнымі парамі часцей за ўсё бываюць тыя, у якіх адукацыйны ўзровень мужа адпавядае адукацыйнаму ўзроўню жонкі ці крыху вышэйшы.

...Калі муж і жонка (ці адзін з іх) гадаваліся ў сям'і, дзе адносіны паміж бацькамі былі дрэнныя, гэта павышае магчымасць будучага распаду іх уласнай сям'і.

...Калі ў шлюб уступае мужчына маладзей 20 гадоў, гэта — фактар рызыкі для будучай сям'і.

...Здараецца, што на рабоце жанчына — добры кіраўнік, а ў асабістым жыцці ў яе непаладкі... Такім жанчынам трэба пераключацца дома з ролі «камандзіра вытворчасці» на ролю звычайнай жанчыны.

МУЖЧЫНЫ, ЗАКАШЫЦЕ РУКАВЫ

У гэты раздзел могуць заглядваць, канешне, і жанчыны. Але лепш, каб яго чыталі толькі мужчыны. Тады яны змогуць пастаянна здзіўляць дамашніх сваёй кемлівасцю і майстэрствам: усё ўмее — і кран адрамантаваць, і мэблю абнавіць, і рамонт у кватэры зрабіць сваімі сіламі.

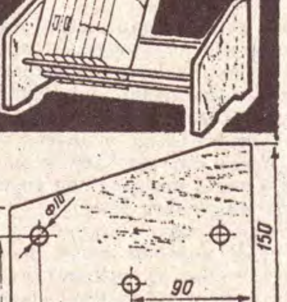
На кружок

Унутры кухонных паліц або на стэлажах у дамашняй майстэрні заўсёды ўсё выстройваецца ў некалькі радоў, якія даводзіцца перастаўляць, каб дастаць штосьці ззаду пярэдняй «шарэнгі».

Карыстанне прадметамі, што захоўваюцца такім чынам, стане намнога зручнейшым, калі паліцы абсталяваць паваротнымі падстаўкамі. Гэтую ролю можа выконваць круглы паднос з металу, пластмасавая талерка, проста фанерны дыск. Важна толькі, каб пад кружком-падстаўкай была змешчана шайба, якая аблягчае паварот яго пад нагрузкай.

На такім кружку ўсе прадметы могуць аказвацца наперадзе — дастаткова толькі павярнуць дыск.

Настольная «мікра»

Не толькі ў школьніка або студэнта «назапашваюцца» кнігі на пісьмовым стале: з развіццём кааператыўнага руху цяпер многія працуюць увечары за дамашнім пісьмовым сталом. І калі неабходная літаратура завальвае стол — каму гэта спадабаецца.

Зрабіце вось такую просценькую настольную мікрапаліцу — і не будзе памянёных праблем.

Конаўка-экспромт

Невялікая ёмістасць для фарбы, чарпак для масцікі або бітуму, клеяварка — патрэба ў невялікай пасудзіне яўна часовага прызначэння пры выкананні рамонту ў хатніх умовах узнікае заўсёды. Выкарыстаць для гэтага конаўку шкада або стратна — адмывай яе потым.

А вось бляшанка з-пад кансерваў знойдзецца заўсёды. Для зручнасці карыстання ёю зрабіце з яе накрыўкі ручку, сагнуўшы з дапамогай пласкагубцаў так, як паказана на малюнку. Конаўка гатова! Такая можа паслужыць і турыстам у паходзе, рыбакам, лодачнікам — вычэрпваць ваду.

РЫБАЦКІЯ ЗГАДКІ

Вы збіраецеся на падлёдную лоўлю

Збіраючыся на падлёдную лоўлю, вазьміце вуды, блешні, мармышкі, запас лёскі, багор, адчэп і некаторыя іншыя прыналежнасці. Не забудзьце аб запасе матыля, ледабуры, чарпачку. Пакладзіце вазелін ці крыху гусінага шмальцу. Яны незаменныя ў выпадку абмаржання. Не лішнім будзе ёд, бінт, крыху ваты. Усё гэта спатрэбіцца, калі незнарок параніце пальцы акунёвым плаўніком ці атрымаеце ўкол ад ярша, а тым больш, калі «пазнаёміцеся» з зубамі шчупака. Такія драпіны і парэзы трэба абеззаражваць як найхутчэй.

НЕВЯДОМАЕ АБ ВЯДОМЫМ

Пахаванне — гэта заўсёды пашана

Вакол смерці любой славутасці заўсёды ўзнікае шуміха. Чуткі, размовы і легенды даўно сталі абавязковым атрыбутам жалобнага рытуалу. Але самыя неверагодныя рэчы расказваюць аб пахаваннях высокапастаўленых духоўных асоб. Узяць, напрыклад, патрыярхаў Русі. Мне не раз даводзілася чуць аб тым, што людзей гэтага сану не кладуць у труну. Проста загортваюць у саван, папярэдне пасадзіўшы на трон, і апускаюць у склеп.

У розныя часы Руская праваслаўная царква займала пэўнае становішча ў грамадстве. Да рэвалюцыі яна шанавалася расіянамі, пасля — знаходзілася ў «чырвонай» няміласці. У залежнасці ад гэтага мянялася ступень урачыстасці развітальнага абраду, ушаноўваючага духавенства, але адно заставалася нязменным: паводле рускага праваслаўнага звычаю, памёршых людзей заўсёды аддавалі зямлі... Аднак яшчэ не забытыя тыя гады, калі бальшавікі «ўдасканальваліся» ў садызме не горш за рымскага Калігулу. Аднаму Богу вядома, колькі іх — утопленых, з выкалатымі вачамі, абезгалоўленых — адышло ў нябыт. Закон жыцця: як ставяцца да жывога, так паставяцца і да мёртвага.

...У хрысціян першапачаткова смерць не лічылася сумнай падзеяй. Яна заўсёды ўрачыстасць, таму што Царква сцвярджае бессмяротнасць душы, лічачы жыццё як бы пераходным этапам да Вечнасці. Грэшна аплакваць душу, якая сустрэла Бога...

Пахаванне апошняга патрыярха, Пімена, таксама насіла характар урачыстасці. Цела Яго Святасці апранулі ў святочнае богаслужэбнае адзенне, вартае патрыяршага сану, і паклалі ў труну, абабітую парчой і ўпрыгожаную стужкамі. У рукі далі крыж і свечку, на грудзі павесілі паганію. (Дарэчы, яе носяць толькі епіскапы, што адрозніваe іх ад простых святароў, якія носяць на грудзях крыж). Развітацца з патрыярхам прыйшло некалькі тысяч чалавек.

Спачатку труна стаяла ў зале Маскоўскай рэзідэнцыі Пімена. (Цікава, што да сорак першага года гэты будынак займала пасольства нацысцкай Германіі. Да сорак трэцяга года пуставаў, і толькі потым Сталін «перадаў» яго патрыярху Сергію). У адпяванні, літургіі, паніхідах і чытанні за ўпакой удзельнічалі члены Свяшчэннага Сінода. Потым нябожчыка перавезлі ў Богаяўленскі Патрыяршы сабор. Магчымасць развітацца са Свяцейшым Патрыярхам была прадастаўлена круглыя суткі. Пастаянна чыталіся малітвы... На чацвёрты дзень (а пахаванне адбываецца неабавязкова на 3-я або 4-я суткі — у трапічнай спякоце мёртвага хаваюць праз некалькі гадзін пасля смерці), адправіўшы чын адпявання, цела былога патрыярха пранеслі ў адпаведнасці са звычаем вакол сабора, а затым перанеслі ў Троіца-Сергіеву лаўру.

Працэс пахавання духавенства адрозніваецца ад такога ж працэсу простых смяротных толькі ўрачыстасцю і працяглaсцю. У астатнім усё падобнае. Гэтак жа, як і міранам, на лоб патрыярху паклалі венчык, у руку — дазвольную малітву, а побач з целам — крыж і Евангелле.

Твар нябожчыка закрылі пакрывалам, труну забілі і аддалі зямлі. Цяпер яго апошні прыстанак у крыпце пад Успенскім саборам, побач з целам былога Патрыярха Алексія І... Калі адбываецца пахаванне, у магілу на труну прынята кідаць зямлю. Але грошы ніколі не кідаюць — гэта язычніцтва... Побач з крыжам патрыярху ставяць эпітафію: «Супакой, Божа, душу памёршага раба Твайго...».

На гэтым царкоўны абрад закончаны. Куцця, дзевяці- і саракадзённыя памінкі з блінамі, варанай капустай і кампотам — чыста руская народная традыцыя. Лічыцца, што на саракавы дзень душа канчаткова развітваецца з зямлёй.

Даніна памёршаму — у абрадах любога народа. Кожнаму з пайшоўшых у свет іншы аддаецца свая пашана. І хоць перад смерцю мы ўсе роўныя і маем свае звычаі пахавання, пышнасць ушаноўвання заўсёды прапарцыянальная месцу, якое займаў у жыцці памёршы.

Вікторыя САРЫКІНА.

З ЗАЛЫ СУДА

ДЗІКУНЫ

ІНШАГА СЛОВА для характарыстыкі гэтых нелюдзяў, якія скаціліся да самых нізкіх і цынічных учынкаў, бадай, і не знайсці. А ўся бяда ў празмерным захапленні спіртным. У народзе правільна кажуць: п'янаму мора па калена. Аднак давайце задумаемся вось над чым. Чаму гэта п'яны праяўляе агрэсіўнасць большай часткай у адносінах не да сябе, а да іншых? Чаму, скажам, ён не стукаецца галавой аб сцяну, а імкнецца стукнуць аб яе кагосьці? А ці многа мы ведаем прыкладаў таго, каб падпіўшы чалавек раздаваў свае грошы? Не. Затое завалодаць маёмасцю іншага ён гатоў. Так, п'яны страчвае розум. Але ці лягчэй ад гэтага тым, хто побач з ім — родным, сябрам, знаёмым?

СЮЖЭТ ПЕРШЫ. На судзе Міхаіл Агееў заяўляў, што ён любіў сваю маці, паважаў яе. Але што гэта была за любоў такая — кулакамі і нагамі? Немалую іх моц жанчына - пенсіянерка ў поўную меру зведала на сабе, калі ў 1988 годзе сынок вярнуўся з месц зняволення ў сваю родную вёску Струмень, што на Кармяншчыне.

Рэдкі дзень ён быў цвярозым. Калі «перабіраў», пачынаў чапляцца да маці. Тая старалася збегчы да суседзяў, там і начаваць заставалася. Калі ж прыходзілася быць дома, цярпела, нікому не скардзілася на Міхаіла. Баялася, што яго зноў могуць адправіць у калонію. Вось і хадзіла з сінякамі.

П'янкі сына пачасціліся, калі Агеевы пераехалі жыць у райцэнтр: іх вёску перасялілі з-за вялікай забруджанасці радыенуклідамі. Маці атрымала грашовую кампенсацыю за пакінуты дом і ўсе пяць тысяч паклала на ашчадную кніжку сына. А таму толькі гэтага і трэба было. Працаваць не ўладкоўваўся, а піць стаў больш. Жанчына ўпрошвала яго адумацца, раіла ажаніцца: як-ніяк сорак гадоў стукнула. Усё марна.

І вось аднойчы ў п'яным чадзе, страціўшы кантроль над сабой, Міхаіл моцна пабіў маці, нанёсшы ёй 15 удараў у галаву, грудзі і жывот. Як адзначылі потым эксперты, кожны з іх быў вельмі небяспечны. Мяркуйце самі. Грудная клетка праломлена, разарваны ныркі, кровазліццё ў мазгі. У такім стане Міхаіл пакінуў маці, а сам паехаў у Рагачоў піць піва. Калі вярнуўся, маці ўжо сканала. Так сынок аддзячыў самаму роднаму чалавеку — маці.

СЮЖЭТ ДРУГІ. Трое маладых лайдакоў са Светлагорска — Ігар Жукоўскі, Наталля Цярэшчанка і Алена Сапоненка вельмі любілі пашыкаваць у рэстаране. А ў кішэні найчасцей, як кажуць, вецер. Вось і пачалі шукаць, дзе б разжыцца. Алена Сапоненка пусцілася ў крадзеж і была злоўлена на месцы злачынства. Яе пашкадавалі — асудзілі ўмоўна. Але ўрок не пайшоў на карысць.

Аднойчы, паглядаючы ў пустую чарку ў рэстаране, Алена пачала падколваць Ігара: маўляў, што ты за хлопец — не ведаеш, дзе можна раздабыць грошы. Адным словам, закранула таго за жывое.

— А ты падкажы, — кінуў ён на сяброўку мутны позірк.

— І падкажу, — адказала тая. — Давайце гэтай жа ноччу абрабуем магілу маёй знаёмай. На ёй столькі золата і серабра — некалькі разоў у рэстаране пабалдзець можна.

— Наперад, — падтрымала яе 17-гадовая Наталля Цярэшчанка.

Для храбрасці выпіўшы на могілках, тройка дружна пачала сваю агідную справу — даставаць труну з нябожчыцай. Закончыць яе не ўдалося. У злавесна - жудаснай цішыні па накрыўцы труны нечакана нешта цяжка грукнула. Рабаўнікі кінуліся наўцёк, так і не зразумеўшы, што гэта зваліўся надмагільны камень.

СЮЖЭТ ТРЭЦІ. Танцы ў вёсцы Вышамір Рэчыцкага раёна працягваліся далёка за поўнач. І хоць заўтра пачынаўся новы навучальны год і неабходна было рыхтавацца да заняткаў, сямікласнікі, васьмікласнік, дзевяцікласнікі, а таксама навучэнец Чырвонабярэжскага саўгаса - тэхнікума не разыходзіліся па дамах.

Добра падагрэтыя спіртным, яны кідалі прагныя позіркі на 26-гадовую Ж., якая таксама была ў добрым падпітку. Здавалася, падлеткі толькі і чакаюць зручнага моманту... Так яно і здарылася.

Калі закончыліся танцы, яны зацягнулі Ж. у кусты і пачаргова згвалтавалі. Як засведчыла судова - медыцынская экспертыза, смерць наступіла ад вонітаў.

ЗЛАЧЫНСТВЫ БЫВАЮЦЬ РОЗНЫЯ. Але тыя, аб якіх мы расказалі, згадзіцеся, вызначаюцца асаблівай амаральнасцю. Вядома, зараз можна думаць-гадаць, дзе карані гэтага дзікунства. Дзікуны ж выхоўваліся ў нашай савецкай школе, у нашым грамадстве.

Больш таго, яны з'яўляюцца адначасова прадуктамі і носьбітамі нашай культуры, а дакладней, бескультурнасці.

І трэба мець на ўвазе, што да таго часу, пакуль на выхаванне чалавека, на яго культуру мы будзем выдзяляць мізэрныя кроплі дзяржаўнага бюджэту, падобныя вылюдкі не знікнуць. І гэта страшна.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

РАДЫЁ

11 студзеня

12.00 — «Увайсці ў кожны дом». 12.30 — «З музычнага архіва». 13.00 — «Памяць сэрца». Радыёчасопіс. 13.30 — «Машэрава, 21». Прафсаюзны веснік. 13.40 — «Чалавек Аўтамабіль. Дарога». 14.00 — спявае М. Скорыкаў. 14.15 — А. Пётух. «Імя светлае Вераніка». Радыёкампазіцыя. 15.15 — канцэрт. 16.05 — «Сябрына» ў маладзёжным тэатры «Жывая планета». 17.30 — «Спадчына». Радыёчасопіс. 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.30 — «Вячэрнія зарніцы». 21.00 — «У суботу вечарам». 22.00 — «Паўгадзіны з меламанам». 22.35 — «Мелодыі кіно». 23.05 — эстрадна - танцавальная праграма.

НАДВОР'Е

10 студзеня

Сёння ўдзень чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, часам снег, слабая мяцеліца, парывісты вецер. Тэмпература паветра ў Гомелі каля 0, у Брэсце — ад 0 да 2 градусаў марозу, у Мінску і Магілёве — 1 — 3 градусы марозу, у Гродна — 2—4, Віцебску — 3—5 градусаў марозу.

Узровень радыяцыйнага гамафону 9 студзеня складаў: у Мінску — 0,011, Віцебску і Гродна — 0,014, Брэсце — 0,010, Магілёве — 0,013, Гомелі — ад 0,013 да 0,031 мілірэнтгена ў гадзіну. Натуральны радыяцыйны гамафон на тэрыторыі рэспублікі знаходзіцца ў межах ад 0,010 да 0,020 мілірэнтгена ў гадзіну.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ. СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Інфармблок. Весткі. Бліц-факт. Кур'ер планеты.

«У ваенных агульны з народам цяжар». Сустрэча С. Шушкевіча з афіцэрамі акругі.

Сесія: дзень за днём. Першы дзень работы беларускага парламента.

Пастанова Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб увядзенні ў дзеянне Закона Рэспублікі Беларусь «Аб грамадзянстве Рэспублікі Беларусь» і тэкст Закона.

«У садзе і агародзе». Для агароднінаводаў і садаводаў.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

10 студзеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Мікалай Грыцюк... Мастак, не патрэбны народу». Дак. фільм.
9.25. «Вій». Маст. фільм.
10.40. «Танцуе «Мэнга». Фільм-канцэрт.
11.20—12.30. «Шукайце жанчыну». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.25. Меркурый.
17.25. Для дзяцей. «Танцы над Плісай». Выступленне ансамбля «Плісянка» Смалявіцкага раёна.
18.00. «Весьціца». Інфармацыйна-камерцыйная праграма.
18.15. «Гэты неўтаймаваны Варанко», «Дамашні тэатр». Дак. фільмы.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Магілёў).
19.35. Наш каментарый. «Грамадзяне старыя».
19.40. «Іспанскі сшытак». Рамансы на вершы паэтаў Іспаніі. Выконвае Тамара Пячынская.
19.50. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Аздараўленне дзяцей.
20.10. «Палёт». Кінанарыс.
20.25. Калыханка.
20.45. «Ачаг». Дак. фільм.
21.20. Тэлебіржа.
21.35. НІКа.
21.50. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.00. Раніца.
8.30. Дак. фільм. «Усё будзе добра».
9.00. Мультфільм.
9.20. «Старая, старая казка». Маст. фільм.
10.55. Тэлепраграма для дзяцей. «Лялечная фантазія» (Перм).
12.00. Інфармацыйная праграма.
12.20. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
13.20. Здароўе (з сурдаперакладам).
13.50. Брыдж.
14.15. Біржавыя навіны.
14.45. Бізнес-клас.
15.00. Інфармацыйная праграма.
15.20. Іграе Дзяржаўны камерны аркестр пад кіраўніцтвам У. Траццякова.
15.45. «Настасся». Дак. фільм.
15.55. «Па сямейных абставінах». Маст. фільм. 2-я серыя.
17.00. «Белыя ружы белай зімой». Навагодняе шоу-рэвю групы «Ласкавы май».
18.00. Інфармацыйная праграма.
18.20. Тхэквандо. Міжнародны турнір.
18.35. Чалавек і закон.
19.15. Тэлефільм «Мая сям'я і іншыя жывёлы» (Вялікабрытанія). 2-я серыя.
19.45. «ВІД» прадстаўляе: «Поле цудаў».
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.35. «ВІД» прадстаўляе: «Музагляд», «13-31», «Шоу-біржа», Хіт-канвеер. У перапынку (24.00) — Інфармацыйная праграма.
1.10—2.05. «Узысці на сцэну». Аб артыстах эстрады К. Новікавай і Р. Клейнеру.

Расійскі канал

8.00. Час дзелавых людзей.
9.00. Англійская мова. 1-ы год навучання.
9.30. Англійская мова. «Сямейны альбом» (ЗША).
10.00. НЛА: неаб'яўлены візіт.
10.45. Мультфільм.
11.15. «Відэомы» А. Вазнясенскага.
12.00. Фільмы Р. Быкава. «Тэлеграма».
14.00—14.20. Весткі.
16.00. «Жыццё і прыгоды чатырох сяброў», «Кот у мяшку».
16.30. «Рускія, рускія». Дак. фільм.
17.25. «Прымірэнне». Інтэрнацыянальны канцэрт.
18.05. «Добра забытае старое».
18.50. Сялянскае пытанне. «Зямля чакае гаспадара».
19.25. Прашу слова (японскі палітолаг Ю. Акамота).
19.40. Дамашні клуб.
20.00. Весткі.
20.20. Навагодні пірог.
20.30. Тэлевізійны маст. фільм «Санта-Барбара». 6-я серыя.
21.20. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
21.55. Тэма з варыяцыямі. Сустрэча ў Цверы.
23.00. Весткі.
23.20—1.00. «Горад Абілен». Маст. фільм (ЗША).

11 студзеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Рыбка плавае па дне». Кінанарыс.
9.00. Паказвае Брэст. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма.
10.00. Меркурый.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. Фанклуб.
12.00. «Вечная раніца аперэты». Фільм-канцэрт.
13.00. 20 мінут рэдактара.
13.20. «Карцінкі па старых звычаях». Мультфільм.
13.30. «Прынцэса - паўлін». Маст. фільм з субцітрамі.
15.00. Асілак. Спартыўны клуб. Прамая лінія.
15.45. Справы вайсковыя. Прымае ўдзел міністр па справах абароны Рэспублікі Беларусь П. Р. Чавус.
16.30. Навіны.
16.35. «Лагойск». Кінанарыс.
17.00. Без пяці 18. Перадача для падлеткаў і бацькоў.
17.35. Малдова вачамі беларусаў. Прымае ўдзел прэм'ер-міністр Рэспублікі Малдова Валерыу Мураўскі.
19.00. Панарама.
19.30. «Справа Ігнатоўскага». Аб трагічным лёсе першага прэзідэнта Акадэміі навук Беларусі.
20.25. Калыханка.
20.45. Беларускія каляды.
21.00. «А я жыву ўсё там жа. Пра каханне». Дак. фільм.
21.20. Тэлебіржа.
21.35. НІКа.
21.50. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

7.30. Раніца дзелавога чалавека.
8.30. Мультфільм.
8.55. Наш сад.
9.25. «Дзверачкі, адчыніцеся». Дак. фільм.
9.45. Штотыднёвая музычная праграма.
10.15. Тэлевізійны клуб дзелавых людзей «Прадпрымальнік».
11.30. «Інтэрпрэтацыя. А. М. Скрабін». Фільм-канцэрт.
12.00. «ЭХ». Экалагічная хроніка.
12.15. Вынікі хакейнага турніру «Мільён на лёдзе».
12.50. Музычны кіёск.
13.20. Дак. фільм. «Благаславі, душа мая, Госпада...»
14.05. Мультфільм.
14.15. Маст. фільм з серыі «Багатыя таксама плачуць» (Мексіка).
15.00. Інфармацыйная праграма.
15.20. Дак. фільм «Субоціны і сёння, і...»
15.40. Маст. фільм «Снежная каралева».
17.20. «Каханне з першага позірку». Дзень 1-ы.
18.00. «Звычайная заграніца».
18.30. «Пчала Мая». 28-я серыя.
18.55. Канцэрт.
19.10. «Бомж». Маст. фільм.
20.45. Добрай ночы, малышы!
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.35. «Брава-91». 35-годдзю тэатра «Сучаснік» прысвячаецца...
24.00. Інфармацыйная праграма.
0.20. «Провады старога года». Канцэртная праграма.
1.20—2.05. Аўтаралі Парыж—Трыпалі—Кейптаўн.

Расійскі канал

8.00. Дак. фільм.
9.00. Баскетбольны агляд НБА.
9.30. Мультфільм.
9.50. «Жыццё і прыгоды чатырох сяброў». «Гульня з агнём».
10.20. «У імя сына».
11.00. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
13.00. Педагогіка для ўсіх.
14.00. Весткі.
14.20. Фільмы Р. Быкава. «Аўтамабіль, скрыпка і сабака Клякса».
16.30. «Са сваёй званіцы».
16.50. «М-трэст».
17.20. Вечар памяці вялікай рускай балерыны В. Спясіўцавай.
18.10. Версія.
18.45. Парламенцкі веснік Расіі.
19.00. Познер і Донах'ю. Штотыднёвая праграма з ЗША.
20.00. Весткі.
20.20. Навагодні пірог.
20.30. Маст. фільм «Санта-Барбара». 7-я серыя.
21.20. «Востраў Жамчужына».
22.05. Тэлецыкл «Нашчадкі», «Эмігранты». Фільм 3-ці.
22.25. «Рускі стыль» (мода, гісторыя, мастацтва).
23.00. Весткі.
23.20—1.20. Праграма «А».

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: член рэдакцыйнай калегіі Яраслаў Чапля, першы намеснік адказнага сакратара Яўген Ляхаў, старшы карэктар Вікторыя Кляновік.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63850. Зак. № 5. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.05.

ХАТНІ СТАДЫЁН

«Мама, тата, займайцеся са мной»

Прапануем некаторыя аздараўленчыя практыкаванні для дзяцей дашкольнага ўзросту (3—6 гадоў)

ГАДЗІННІК. У становішчы седзячы, ногі крыж-накрыж, рукі на каленях, дзіця пакачвае галавой уперад і назад, управа і ўлева (бім-бом, цік-так, цікі-такі). Дарослы сочыць за тым, каб спіна заставалася прамой.

ХТО ЗМОЖА? Лежачы на спіне, дзіця спрабуе сесці без дапамогі рук. Дарослы дапамагае яму, прыціскаючы ступні да падлогі. Затым у становішчы седзячы дзіця нізка нахіляецца наперад, апускаючы твар на калені і рукамі дацягваючыся да наскоў.

НАЖНІЦЫ. Лежачы на спіне, дзіця падымае ногі амаль на 20 см над падлогай і выконвае напружана выпрастанымі нагамі скрыжаваныя махі: ногі ў бакі, затым уверх і ўніз. Дарослы прытрымлівае дзіця за плечы і прыціскае яго да падлогі. Практыкаванне паўтарыць 6 разоў і затым пасля кароткага адпачынку (лежачы на спіне) — яшчэ 6 разоў.

НА НАСКІ — НА ПЯТКІ. Дзіця чаргуе стойку на насках, выцягнуўшыся, са стойкай на пятках.

КОШАЧКА. Стоячы на чацвярэньках, дзіця адкідвае галаву назад і прагінаецца; потым нахіляе галаву наперад і выгінае спіну. Дарослы сочыць за тым, каб рукі былі пастаянна напружаныя.

ЗБІРАННЕ ПРАДМЕТАЎ. Вучыце дзіця захопліваць пальцамі ног каменьчыкі, палачкі, шар і падкідваць іх.

САМАЛЁТ ПЛАНІРУЕ. Знаходзячыся ў становішчы седзячы і скрыжаваўшы ногі, дзіця разводзіць рукі ў бакі і нахіляецца пачаргова ўправа і ўлева, датыкаючыся рукой да падлогі. Дарослы прытрымлівае дзіця ззаду за плечы і сочыць за тым, каб нахіл у бок не перайшоў у нахіл уперад.

САБАЧКА ТАКСА. Хада на знешнім баку ступні босым. Дарослы паказвае практыкаванне, дзіця яго паўтарае.

Дзвярны праём — для спорту

Тут размяшчаюць перакладзіну, якая ўмацоўваецца ў распоры; укручваюць тры крукі, да якіх можна падвесіць канат, гру-

шу для бокса, лесвіцу ці арэлі. Пры неабходнасці адзін спартыўны снарад лёгка замяняецца другім.

ЯК БЫЦЬ ПРЫГОЖЫМІ?

Макіяж — гэта вялікае мастацтва

Макіяж толькі тады добры, калі ён дапамагае схаваць дробныя касметычныя недахопы або падкрэсліць вартасці асобы. Але ён адразу ж падводзіць, калі яго выкарыстоўваюць, слепа пераймаючы «ідэал», не лічачыся з асаблівасцямі ўласнага тыпу прыгажосці. Тое, што ў адной жанчыны выглядае добра, прынамсі, арыгінальна, у другой можа глядзецца вельмі дрэнна або нават смешна. Добры макіяж — гэта сапраўднае мастацтва, і часта прыходзіцца грунтоўна папрацаваць, каб дасягнуць жадаемага эфекту.

Перш чым прыступіць да макіяжу, трэба задумацца над тыпам свайго твару, адценнем скуры, колерам вачэй, валасоў і г. д. Касметыку трэба наносіць толькі на здаровую скуру. Пудру, губную памаду і лак для пазногцяў падбіраюць аднаго тону. Непрыгожа выглядаюць ярка-чырвоныя пазногці, калі губная памада малінавага колеру. Светлыя колеры губной памады маладзяць, больш цёмныя злёгку старацць. Залішне яркая касметыка надае твару вульгарны выгляд. Пры выбары касметыкі не трэба забываць і аб колеры адзення. Напрыклад,

калі вы апранулі фіялетавую сукенку, ваша губная памада не павінна быць каралавай, і наадварот, пры ярка-чырвоным адзенні не трэба карыстацца губной памадай адцення цыкламена.

Выбар колеравай гамы. Разгледзім, так сказаць, «тыпавы» набор для розных жанчын.

Бландзінкам з папялястым адценнем валасоў, блакітнымі вачамі і светлай скурай рэкамендуюцца: пудра — светлая з лёгкім ружовым адценнем, губная памада — ружовая, румяны — вельмі светлыя з ружовым адценнем, аловак для броваў — шэры, цені для павекаў — блакітныя, шэрыя, серабрыстыя; туш для веек — блакітная або цёмна-сіняя.

Бландзінцы з валасамі і скурай мядовага адцення, карымі або зялёнымі вачамі пасуюць: пудра — злёгку залацістая або крэмавая, губная памада — бэжавая з каралавым адценнем або каралавая, румяны — светлыя з адценнем памады, аловак для броваў — карычневы; цені для павекаў — пад колер вачэй — зялёныя або карычневыя; туш для веек — карычневая або чорная.

Брунеткам з блакітнымі вачамі і светлай скурай трэба аддаць перавагу пудры — светла-ружовай, губной памадзе — лілова-ружовай або чырвона-малінавай, румянам — светлым з адценнем памады, алоўку для броваў — чорнаму, ценям для павекаў — блакітным або шэрым, тушы для веек — цёмна-сіняй або чорнай.

Брунетцы з цёмнымі вачамі і смуглай скурай прапануюцца: пудра — абрыкосава-залацістага, аліўкавага або бурага адцення, губная памада — чырвоная або светла-вішнёвая, румяны — жаўтавата-чырвоныя, аловак для броваў — чорны, цені для павекаў — пад колер вачэй або зялёныя, туш для веек — цёмна-сіняя або чорная.

Рыжавалосыя з залацістым адценнем, светлай скурай, блакітнымі або шэрымі вачамі, ваш «набор»: пудра — светлая, цялесная або крэмава-жоўтая, губная памада — жаўтавата-чырвоная або лілова-ружовая, румяны — светлыя з адценнем памады, аловак для броваў — светла-карычневы, цені для павекаў — блакітныя, шэрыя, ліловыя, туш для веек — карычневая.

Рыжавалосыя з каштанавым адценнем і зялёнымі або арэхавымі вачамі: пудра — бэжавага адцення, губная памада — чырвоная або жаўтавата-чырвоная, румяны — светлыя з адценнем памады, аловак для броваў — карычневы, цені для павекаў — пад колер вачэй, туш для веек — карычневая.

У шатэнкі са светлай скурай адна колеравая гама: пудра — залацістая або персікавая, губная памада — светла-чырвоная або каралавая (пры цёмных вачах), ружовая (пры светлых вачах), румяны — светлыя з адценнем памады, аловак для броваў — чорны, цені для павекаў — пад колер вачэй, туш для веек — карычневая, чорная або цёмна-карычневая.

У шатэнкі са смуглай скурай і цёмнымі вачамі іншая: пудра — злёгку цёмная, бэжавая або залацістая, губная памада — каралавая або пунсова-чырвоная, румяны — з адценнем памады, аловак для броваў — чорны, цені для павекаў — пад колер вачэй, туш для веек — чорная.

Майце на ўвазе, што дэкаратыўная касметыка залежыць ад пары года і часу дня. Моцна нарумянены твар пры дзённым святле выглядае непрыгожа і ненатуральна. Увечары можна дазволіць сабе больш яркія колеры, мацней падкрэсліць вочы...

ВАША ЖЫЛЛЁ

Усё можа колер

Ці можа быць вялікае малым (ці наадварот), а халоднае — цёплым? Ці можна на мяккім адчуць жорсткасць, ці можа круглае «выпіраць» вугламі? Ці ёсць колер на ўсе выпадкі жыцця?

Умела карыстаючыся колераспалучэннямі, мы можам падкрэсліць прыгажосць, зручнасць, штосьці выдзеліць. Прымяненне ж некаторых фарбаў пры аддзелцы кватэры нярэдка прыводзіць да непажаданых вынікаў. Здавалася б, і кватэра добрая, і аддзелка, а цэласнага выгляду няма.

СВЕТЛА — ЦЁМНА. Светлыя мэбля і шпалеры ў спалучэнні з зелянінай, акцэнтамі жоўтых ці чырвоных адценняў робяць памяшканне ўтульным, уносяць спакой. Яны цудоўныя ў пакоях малых, слаба асветленых, звернутых вокнамі на поўнач.

Цёмныя драўляныя канструкцыі і шпалеры ў спалучэнні з халоднымі фарбамі — бірузовай, фіялетавай, цёмна-сіняй прыўнясуць у абстаноўку ўражанне зручнасці, зробяць памяшканне прадстаўнічым. Але ў малых памяшканнях такое колеравае спалучэнне створыць адчуванне цеснаты і зацемненасці.

ЦЁПЛА — ХОЛАДНА. Тое ж памяшканне, упрыгожанае аранжавымі і жоўтымі колерамі, здасца залітым сонцам, жывым, добрым і цёплым. Прахалода блакітных пакояў не рассее нават гарачыню палаючага каміна. Але ўжо калі блакітны — то ў светлых колерах, у спалучэнні з натуральнай светлай драўнінай, пяшчотна-аранжавымі ці жоўтымі адценнямі.

МЯККА — ЦВЕРДА. Хто імкнецца да спакою, зручнасці, расслабленасці, аддае перавагу пакоям, у якіх белізна спалучаецца з пясочнымі адценнямі, бронзай, ад якіх вее ўтульнасцю, мяккасцю, раскошай.

Чалавек актыўны, настроены на дзейснае правядзенне часу — чытанне, работу, гутарку, якога радуюць жывыя, вясёлыя фарбы, падбярэ сабе нешта «цвярдзейшае», узбуджальнае: каляровую мэблю і афарбоўку сцен, смелае спалучэнне аднатонных кантрастных фарбаў.

Як бачым, колер можа выклікаць у нас адчуванне цяпла ці холаду, жорсткасці ці мяккасці, святла ці змроку.

І ўсё ж, думаецца, пры нашых магчымасцях, ва ўмовах нашага клімату больш падыходзіць такі рэцэпт аддзелкі кватэры: святло і цяпло. Добра б яшчэ і мяккасць.